

MILLIÓK KÖNYVE

85. SZÁM

Ara 20 fillér

Ara 150 fillér

M
10.750/85

SLIRIUSZ
IRTA: HERCZEG FERENC

Rojina Beppo Venezia

Singer és Wolfner kiadóhivatala Budapest, Ul., Andrássy-út 16.

INGYEN KÖNYVI!

Most jelent meg magyar nyelven, kivonatban, Dr. Cséle István tanár világhírű könyve. Megtalálja abban a beteg a biztos gyógyulást, erősségre, bajának enyhítésére a biztos irányítást. A könyv címe:

„AZ EGÉSZSÉG UTMUTATÓJA!”

Tartalma: 1. Az ideggyengeség és vérszegénység orvosi bajai.
2. Légzési bajok, köhögés, tüdővér.
3. Csúsz, rheuma, köszvény, ischiás, zsába, ideglokok stb.
4. Gyomor- és bélbajok, rossz véralkat.
Függelék: 5. Időseleki elgyengülés, elöregedés.

Kíváncsiakra készséggel küldi ezen könyvet díjtalanul és bérmentve:
TÖRÖK JÓZSEF cég központja Budapest, VI., Király-utca 12. I. sz.

BRILLIANSOKAT

gyöngyöket, ezüstöt, használt ékszereket vesz bárkinél magasabb árrban Székely Emil ékszerészüzlete Budapest, VII., Király-utca 51. Terézvárosi templommal szemben. Címre kérem figyelni. Telefon: József 105-35.

EGY ÖLTÖNY VAGY KABÁT

megfestése kor. 1-1'30, ha 10 csomag ruhafestéket vásárol, 7 K-ért bérmentve kapja Gross Antal Budapest, József-körút 23.

KORONÁS REGÉNYEK

EGY SZÁMÁNAK ÁRA

1 kor. 50 fill.

KAPHATÓ MINDENÜTT!

HAJSZÁLAKAT

hölgyek arcáról, karjáról végleg kiirtja felelősséggel „Miracle” törvényesen védett módszerével Pollák Sarolta kozmetikai intézete Budapest, VI., Andrássy-út 38. szám, I. emelet, Párisi Áruházal szemben. — Ártalmatlan, fájdalommentes kezelés. — Rögtöni hatás. — Vidékre a szert utasítással diszkrétan küldi. — Arcápolás. Összes szépséghibák kezelése. A kurákhöz szükséges szerek szétküldése.

FRANCIA PARFÜMÖK

Cœur de Jeanette, Chevalier d'Orsay, Quei que fleurs, Ambra Antique, Batschary, Lorigan, Ideal, Tulipán 14., Rózsá bonafide, Chypre, Kairói mákvirág, Ibolya, Orgeon, Gyöngyvirág, Akácia, Orchidea parfümöt 14.—K-ért dekanént utánvétellel. Csiszolt és díszes üvegek raktáron.

GROSS ANTAL kivitteli-áruház Budapest, VIII., József-körút 23./10. sz.

HAJSZÁLAKAT

arc, mell és karról Dr. Moészner mód szerint végleg intézetemben lehet eltávolítani. Pattanás, szepülő, szemölcs, ráncok eltávolítására email borogató víz. Krém, puder, szappan, hajszőkítő, kebelkrém, hajeltávolítószert. Kurákhöz szerezket küldök. Tanítványok felvételnek. **GIÁG ARANKA** kozmetikai intézete Budapest, IV., Mehmed szultán-út 13/M sz. Telefon: 156-99.

HÖLGYEKNEK

ajánlom hyg. különlegességemet, mely legbiztosabb és tökéletesen ártalmatlan. Postai szétküldés utánvétellel. Ára 20 korona.

Mme Blanche Silberger, Budapest, II. Rétok-utca 9. I. emelet 12.

2. kiadás.

A HIRES SZINÉSZNŐ

HERMANT ÁBEL pompás könyve.

Fordította:

Góthné Kertész Ella

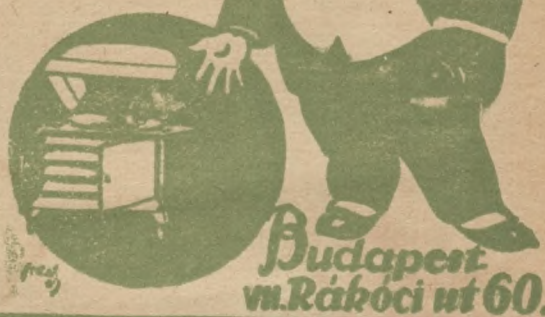
A színészvilágnak azt az érdekes, vidám és talán kissé könnyelmű női típusát rajzolja meg Hermant Ábel, aki nagyravágyó álmaival minden áron érvényesülni akar és ravasz cselvetéseken keresztül el is éri célját.

ÁRA 7 KOR. és 10% felár.

Singer és Wolfner kiadása, Budapest.

Ilyen nagyszerű BESZÉLŐGÉP

csak JERNBERG-nél kapható

HAJSZÁLAKAT

végleg utóagyon nélkül csak a Rosalia törvényesen védett villannyal való kezeléssel lehet eltávolítani. Ártalmatlan, fájdalommentes kezelés. Legmodernebb szépségápolás, pattanást, szepült, szemölcsöt nyomtalanul eltüntet. Arcmasszázs, onkológia, fűrés és manieur jutányos bérletben. Nálunk is kapható oly szer, mely percek alatt eltávolítja a hajszálakat. Bőrfehérítő, szepülőkrém, pattanáskezelő és pender. Diszkrét vidéki szétküldés és levelezés. Tanítványok felvételnek. Buchholz nővérek Rosalia kozmetikai intézete Budapest, Király-utca 51. sz. I. emelet 9. sz. Terézvárosi templommal szemben. Telefon: 146-62.

ARANYVIRÁG-KRÉM

Arcbőre mindig szép, ha szappan és penderrel ápolja. Próbátégely ára 7—K, nagy tégely ára 10—K. Hőzárvaló szappan 5'80 K. Aranyvirág puder 5—K. Kapható: GERŐ SÁNDOR GYÓGYSZERESZNÉL, NAGYKÖRÖS 28.

ARANYAT,

ezüstöt, briliánsköveket veszek, bárkinél magasabb árakat fizetek. SCHILLER ékszerész, Budapest, Kecskeméti-utca 11. sz. Telefon: 175-40.

Mikép leszek erős és egészséges!

Aki érzi, hogy egészsége nincs rendben, hogy szervezete nem működik kielégítően, akit az idegesség különböző szenvedései gyötörnek, megtalálja a gyógyulás, erősödés biztos útját. Kérje tehát ingyen és bérmentve a „Mikép leszek erős és egészséges!” című könyvet és a Nutrigén idegtápszerekből kóstoló próbát a

Nutrigén vállalatától,

Budapest, VII., ker. Kertész-utca 58/18. sz.

Gyorsírás,

gépirás, helyesírás, szépirás, könyvvitel, számtan, levelezés féléves, negyedéves folyamatokban vagy gyorsítva különórán az Akadémia Gyorsíró Szakiskolában, VII., Rákóczi-út 60.

SZIRIUSZ.

Irta: Herczeg Ferenc

*A Milliók Könyve megjelenik minden három hétben.
Előfizetési ára: 13 regény 13 kor. 26 regény 26 kor.*

Aki évekkel ezelőtt megfordult a budai hegyekben, az bizonyára emlékezik még a Szergiusz-nyaralóra, amelyet néhány évvel ezelőtt — magam sem tudom miért — alapjából lebontottak.

A Szergiusz nyaralója magányosan feküdt az akkor még puszta és szomoru Holdhegy meredek lejtőjén s nagyban különbözött a divatos, soktornyú madárkalitkáktól, amelyek ma a budapesti ember szemében a nyárilak fogalmát képviselik. Hatalmas arányaival, csonka góttornyával, boltíves, órozott ablakaival, rideg, recésormu falaival inkább ama skót tengerparti kastélyok egyikére emlékeztetett, amelyekben valaha a Stuartkori nemesség véres családi tragédiái játszódtak le.

E barátságtalan ház — mondhatnám félelmetes ház — Szergiusz tanár egy mélabús szeszélyének köszönhette keletkezését, abban az időben, amikor a hírneves tudós lángszellemét már megzavarta keletkező elmebajának első sejtelve.

Szergiusz tanár tragikus sorsa eléggé ismeretes. A hatvanas években díszre volt tudományos egyetemünknek; az elektrotechnika terén tett felfedezéseivel felköltötte annak idején az egész tudományos világ érdeklődését. A villamos erők hasznosítása körül kifejtett merész, jóslatszerű eszméi közül időközben már nem egy érvényesült gyakorlatilag. A végzet úgy akarta, hogy a tanár nem élvezhette tevékenysége gyümölcseit. Pályája delelőpontján, túlcsigázott munkássága folytán oly nagymérvű idegességbe esett, hogy tanári székéről le kellett mondania. Miután hosszú éveken át szigorú elzárkózottságban élt a Holdhegy magányában, az 1885. év telén egy fővárosi magánygyógyintézetben meghalt.

I.

Még az 1885. év őszén történt, hogy egyik fővárosi napilapban a következő furcsa hirdetés jelent meg:

Férjet keresek a leányom számára. A leányom hozománya annyi millió, amennyire jövődöbeli vőm igényt tart. Bővebbet a kiadóhivatalban.

A hirdetés megjelenését követő napon, késő délután, látogató érkezett a Szergiusz-nyaralóba. Az idegen tiszt volt s a honvédhuszárok egyenruháját viselte.

Mikor belépett a nyaraló kertjébe, a ház egy nyitott ablakából zongorahangok áradtak elő, egy lágyan csengő alt-hang valami olasz szövegű dalt kezdett énekelni. A tiszt egy percre megállott és halkán utána dudolta a szöveget.

A kavicsos úton egy öreg szolgálival találkozott, aki a száraz lombot söpörte halomra.

— Itt lakik valami Szergiusz professzor? — kérdezte, egy újságlapra tekintve, amelyet a kezében tartott.

A szolga igent intett a fejével.

— Beszélhetek vele?

Az öreg vállat vont. Aztán a torony alacsony tölgyfaajtaja felé mutatott seprőjével.

— Miért nem beszélsz rendesen?

A szolga szájára mutatott.

— Néma — mormogta a tiszt.

Mielőtt a toronyba ment volna, eszébe jutott valami.

— Mond csak öreg, — kérdezte bizalmasan, — nagyon meglátszik rajtam, hogy ittam?

A néma hamiskásan vigyorgott és vállat vont. Ez annyit jelenthetett az ő nyelvén: Nem nagyon.

A tiszt láthatólag meg volt elégedve e felvilágosítással és döngő léptekkel haladt fel a toronyba vezető lépcső fokain.

Egy tágas szobába nyitott, amelybe hat szokatlan nagyságu ablak szórta a fényt. A falak, a bútorok, a padló telve voltak könyvekkel, tervrajzokkal és különös alakú fizikai műszerekkel, az egész szobában vad rendetlenség uralkodott. Egy ugyancsak könyvekkel telt asztal fölé egy néma, kopott emberke könyökölt, olvasásba merülve. Öreg ember volt, a koponyája oly kopasz és fényes volt, mint egy elefántcsont-golyó.

— Ön az az ember, aki leányát az ujságban kínálja? — kérdezte a tiszt, az ujságot az asztalra dobva.

— A negyvenkilencedik! — mormogta az öreg halkán, anélkül, hogy érdemesnek találná könyvéből fölpillantani.

A tiszt rosszkedvűen mérte végig, aztán szó nélkül lesöpört a székről néhány írást és szembe ült a tanárral. Miután jóideig hiába várta, hogy tudomást vegyenek róla, lovaglópálcájával az asztalra csapott.

— Ide figyeljen! — mondta a vezényszóhoz szokott éles hangon. — Akarom tudni, pupos-e a leánya vagy sánta?

A tanár egyet lapozott könyvében s egykedvűen mondta:

— Egyenes növésű.

— Tehát röthajú, szeplős vagy legalább bandsal, mi?

— Normális alkatu, — válaszolt Szergiusz, homlokát kezébe támasztva.

— Ugyan? Talán bizony csinos is!

— Azt mondják . . .

A tiszt fölkel, miközben fellökte székét és a sapkája után nyúlt.

— Akkor hát tartsa meg a leányát magának, nekem nem kell. Ajánlom magam!

Már erre a tanár hátradőlt székében és figyelmesen szemügyre vette látogatóját.

— Házassági akadály a szépség? — kérdezte nyugodtan.

— Más leánynál nem, az önénél igen. Egy fiatal hölgynek, akinek milliói vannak és mégis az

ujságban keres férjet, kell, hogy legyen pupja. Vagy testi pup, vagy erkölcsi. Egy fizikai puppal meg tudnék talán békülni, — de arra, hogy eltakarjak vele valami erkölcsi nyavalyát, arra nem való a Tibor név . . .

— A Tibor név?

— Tibor Akos, — szolgálatára!

Az öreg csodálatos ruganyossággal szökött fel helyéről.

Ugyanaz a Tibor gróf, aki harmadéve átusztatott a Duna zajló jegén? Aki végiglovagolt a budai vár falán? És aki tavaly Pólában kísérletet tett új találmányú torpedóhajóval? — kiáltott a tanár növekedő hévvel

A torpedóhajó említésére a tiszt kissé elpirult. Volt rá oka, mert a pokolgép nem az ellenséges hajót jelképező tutajt, hanem a föltalálót és a szakértő bizottságot robbantotta a levegőbe. A jury, amelyet félig megpörköltve és félig megfulladva halásztak ki a tengerből, utólag azt konstataulta, hogy Tibor százados úr találmánya még némi javításokra szorul.

A tanár megragadta a tiszt kezét.

— Gróf úr, százados úr, én önnek adom a leányomat. Ilyen embert kerestem régóta!

Tibor savanyu arcot vágott. A váratlan siker bizalmatlanná tette.

— Köszönöm, de már nem kérek belőle. Az a pup elvette a kedvemet.

— Az én leányom szép, tiszta, okos, jó, mint egy angyal.

— Mióta hirdetnek angyalok az ujságban?

A tanár kiterjesztett karokkal állotta el az ajtót.

— Hallgasson meg, — mondta. — Nem azért keresek férjet a leányomnak, mintha szabadulni akarnék tőle hanem mivel szükségem van valakire, aki közös érdeket szolgál velem és hozzá van láncolva a családomhoz. Szükségem van egy fiatal, erős, bátor férfira, aki folytatja az én munkámat, és megvédi a leányom örökségét . . .

A százados ábrázata mind hosszabbra nyúlt; kedvetlenül fakadt ki.

— Én nem vagyok az, akit keres. Azt hittem, hogy majd találok itt egy vöröshajú zsidóleányt, akinek grófi férjre van szüksége . . . Elvettem volna, hogy kifizethessem az adósságaimat és hogy megbosszantsam vele a családomat, amely gondnokság alá helyezett. Mit akar tőlem? Hogy szaporítsam a leánya vagyonát? Ahhoz nincs kedvem,

de tehetségem sincs. Nem is értett ilyenhez eddig egy Tibor sem...

A tanár türelmetlenül vágott szavába.

— Ön mégis el fogja venni leányomat!

A százados olyféle arcot vágott, mint valaki, akivel nem tanácsos komázni.

— Hallgasson meg, — mondá Szergiusz, — hallgasson meg és aztán határozzon!

— Anschau'n kost's nichts! — mormogta Tibor és szembe ült a tanárral.

— Mondtam már, hogy szükségem van egy bátor emberre, aki meg tudja védeni a leányom örökségét. Tudja, mi az öröksége? A világ fölött való uralom!

A százados halk füttyöt hallatott; a tanár mintha lelkébe látta, ingerülten szökött fel a helyéről.

— Akinek ezt eddig mondtam, az mind boldognak tartott. Itéljen ön, vajjon az vagyok-e? Nos hát, én megoldottam a madarak röptének problémáját, — föltaláltam a repülő gépet! Ismeri-e könyvet? *A jövő század regénye*. De amiről az író csak ábrándozott, azt én megvalósítottam. Föl tudja fogni ennek a jelentőségét? Aki repülni tud, annak a számára nincs távolság, akadály, nincs tenger, vár, erősség, határ; aki repülni tud, az elér mindenhova, azt nem találják meg sehol. Aki repülni tud, az a világ ura!

A százados a Cigánybáró-indulót kezdte dudolni. A tanár eldobta a könyvet és fölkapott egy óriási papirtekercset, amelyet remegő kezekkel bontott föl.

— Itt a tervrajz, győződjék meg számításaim helyességéről, — mondta villogó szemekkel.

Tibor megint sapkája után nyúlt.

— Hagyjon békében számaival, úgy sem értek hozzá. Hanem adok önnek egy jó tanácsot. Szerkessze meg azt a gépet úgy, amint itt lerajzolta s ha készen áll, kérdezősködjék utánam, — majd ott fog találni valahol a Nilus tájékán. Szavamat adom, hogy megteszem önnek az első próbautazást — akár a holdba is. Addig is jó éjszakát!

— De hiszen a gép készen áll! — kiáltotta a tanár kétségbeesetten.

A százados fülelni kezdett.

— Készen? Hadd látom!

— Jöjjön velem! — kiáltotta Szergiusz.

Ifju tüzzel futott föl a keskeny csigalépcsőn, amely a torony lapos tetejére vezetett. A százados követte.

Herczeg Ferenc: Tilla. Hét jelenés. Ára 4 korona és 10% felár.

A tetőn egy hatalmas, fantasztikus alkotmány ágaskodott gerendákból szerkesztett ágán, viaszponyvával letakarva, — az ember első pillanatra jókora aratógépnek nézhette. A tanár megemelte a ponyva szélét. A százados szeme egy óriás hal-torpedóra emlékeztető, pikkelyes fémtestre esett, amelynek mindkét oldalából vagy nyolc méter hosszú, keskeny, ruganyos acélszárny nyult ki. A gép, amelynek belsejében két ülő ember elférhetett, vastag matrácokkal volt kibélelve, orrára két szemalaku, kerek üveglencse volt alkalmazva.

A százados a gép belsejébe vezető csapóajtón át növekedő érdeklődéssel nézte a finom óramű-szerkezetet, amely fényes üvegcsapok, sárgaréz emeltyűk és csodálatos billentyűk tömegéből állott. Ilyféle találmányok titokzatos, lázas ingert gyakoroltak reá, — különösen akkor, ha az ember a nyakát veszélyeztette velők. Szergiusz tanár úr repülő gépe felette alkalmasnak látszott e cél elérésére.

— Nos? — kérdezte a tanár diadalmasan.

— Pompás! — mondta a százados őszinte bámulattal; azzal gyöngéden megveregette a gép acélszügyét, mint ezt telivér lovakkal szokta tenni.

— Akar útitársam lenni az első próbarepülésnél?

— Persze, hogy akarok.

A százados odalépett a torony párkányához és kikereste a völgyben azt a pontot, a hová a vasmadárnak az első szárnycsapások után láthatólag gurulnia kellett.

— Egy óra múlva indulunk — mondta a tanár, kezeit dörzsölve, — addig is előkészítetek mindent.

A két férfi lement a toronyszobába; a tanár halk hangon parancsokat osztogatott a néma szolgának, aki csengetésére elősietett. Míg a szolga a toronytetőn foglalatzkodott, az alatt Szergiusz ravasz mosollyal elzárta a toronyba vezető ajtót.

— Mi is a neve a fellelőgparipánknek? — kérdezte később a százados.

— Nem adtam neki nevet.

— Akkor tartsuk meg sebtében a keresztelőt. Az egész lovaregyesület hozzám szokott fordulni tanácsért, ha telivért akarnak keresztelni. Indítványozom, nevezzük el Sziriusznak.

— Sziriusznak? De hiszen Sziriusz álló csillag, az én gépem pedig repül!

— Hát aztán? Szokratesz két lábon járt, az

én lovam pedig négy lábon jár, de azért a lovamat mégis Szokratesznek hívják.

— Legyen Sziriusz!

— Száraz keresztelő nem keresztelő, — mondta Tibor, aki a múlt éjjeli nagy ivás reakciója gyanánt égető szomjat érezett.

A szolga a tanár parancsára poharakat és pezsgős üvegeket állított eléjük.

— Áldott ital! — szólt a tanár, a pohárban gyöngyöző bort szemlélve. — Ha kifáradtam munkában, új erőt merítek belőle...

— Éljen Sziriusz! — szólt a százados.

Szergiusz kipirult arccal szökött fel helyéről.

— Ej, ön nem tud mindent, ön nem tud semmit! Figyeljen reám! A Sziriuszt a villamosság emeli a magasba, ezer méterre, tizezer méterre, ameddig akarom, föl az éterrégióba... Ott villamos áramok kerengenek a föld körül, hatalmas, szédítő gyorsaságu áramok, ellenkező irányban... Egyik pozitív, a másik negatív. A rézsodronyban egy másodperc alatt 60.000 mérföldnyi utat tesz meg a villamos áram. Az éterben még gyorsabban halad. A föld kerülete csak 57.000 mérföld, a Sziriusz tehát, ha az áramba kerül, egy másodperc alatt kényelmesen tízszer is megteheti a föld körüli utat...

A százados megint a Cigánybáró-indulót kezdte füttyülni.

A tanár fölemelt fővel, ragyogó arccal állott előtte.

— Minden iskolás fiu tudja, hogy ha nyugatról keletnek, a fölkelő nappal szemben megkerülöm a földet, — mondta, minden egyes szót élesen hangsúlyozva, — akkor *egy napot nyerek* időszámításomban... És mi következik ebből. Én egy másodperc tizedrésze alatt megkerülöm a földet és nyerek egy napot, én tehát elindulok ma és visszajövök tegnap, ha pedig utamat folytatom, visszajövök tegnapelőtt, egy hét, egy hó, egy év előtt, szóval: én tetszésem szerint visszacsavarom magamat a múltba...

— És ott leszek az ükapám lakodalmán, — mondta a százados, hangos hahotára fakadva.

— Igen, — folytatta Szergiusz prófétai hévvel, — igenis ott leszek elődeimnél, átkelek Caesarral a Rubiconon, ott leszek Nagy Sándorral a Granicus mellett, fölmegyek Jézussal a Golgotára, Mózesrel a Sinai hegyre; ott leszek a masztodonok, a pterodaktilusok világában, megoldom a genézis titkait, tanúja leszek a világ teremtésének... Az

idő fogalma megszűnt, az idő örökké egy, csak a föld mozog, a nap mozog, az ember kopik...

A tanár lélekzet nélkül, gyöngyöző homlokkal rogyott székébe. Tibor könnyezésig kacagott.

— Kétkedik a szavaimban? — kérdezte Szergiusz zavartan.

— Ostobaság! Húszszoros pénzt ajánlok önnek, hogy a mi vasmadarunk az első két szárny-csapás után lebukfencezik a zöldséges kert közepébe s aki benn ül, az jól jár, ha néhány belapított borda árán szabadul.

— Hogyan, — kiáltott a tanár ijedten, — tehát nem akar elkísérni?

— Hogyne kísérném el! De azért fentartom ajánlatomat!

A könyökével lesodort az asztalról két üres palackot és a harmadik után nyúlt. Szeme most megakadt egy a falon függő, régi, megbarnult olajfestményen, amely egy fiatal, puderes haju nőt ábrázolt, Mária Terézia korabeli viseletben.

— Mosolygó arc, — mondta, poharát a kép felé emelve, — a te egészségedre.

Aztán odalépett a képhez s elolvasta a nevet és évszámot, amely a ráma fejébe volt vésvé, egy angyalok által tartott cartouche közepébe:

Rozina Beppo — Venezia — 1746.

— Kissé megkéstem az udvarlásommal, — szólt a százados, miután elolvasta az évszámot. E pillanatban megjelent a szolga feje a csapóajtó nyílásában.

— A Sziriusz készen áll. Indulhatunk! — mondta a tanár lázas izgatottsággal.

Tibor kiürítette poharát, aztán követte Szergiuszt a tetőre...

Mialatt a két férfi beférközött a gép szűk csapóajtóján, a torony alatt levő kert szerpentin-utján hárman sétáltak. Egy fiatal hölgy, akinek viruló, tömör arcához és karcsú természetéhez bájosan illett az egyszerű gyászruha, és két idősebb ur. Az urak egyike egy jónevű fővárosi gyógyintézet igazgatója volt, a másik az idegbetegségek egyetemi tanszékének ismert tanára. Szergiusz ifjúkori barátja.

— Irtózom a gondolattól, — mondta éppen a leány csengő alt hangján, — irtózom a gondolattól, hogy atyámat az örültek házába adjam.

— Nem marad egyéb hátra, — vélekedett az egyetemi orvos. — A mostani állapot már is türehetetlen. Gondoljon csak arra a legujabb bot-

rányra, amelyet szegény barátom az ujsághirdetéssel rendezett!

A leány busan mosolygott.

— A legkevesebb, amivel atyámnak tartozom, az, hogy türelemmel legyek iránta...

— Tudom, hogy maga jó és bátor leány, Rózsa, de a beteg saját biztonsága érdekében is követelnem kell, hogy kartársam felügyelete alá helyezzük. A szabadság, amelyet tornyában élvez, állandó veszedelem. Mi lenne belőle, ha egy nap bele találna ülni szerencsétlen gépébe, amelyet annyi genialitással és hőborttal konstruált? Pedig előbb-utóbb meg fogja tenni.

— Meg kellett volna akadályozni, hogy a gépet fölépíthesse, — jegyezte meg az igazgató.

— Nem tehetjük. Ha a munkások egy nap elmaradtak, dühroham vett rajta erő. Az a rögeszméje, hogy az egész világ irigylit tőle dicsőségét.

Az orvos fejével bólintott.

— Nem marad egyéb hátra, mint gyógyító-intézetbe vinni és pedig inkább ma, mint holnap.

E pillanatban az orvos hirtelen megragadta Rózsa karját.

— Mi ez? Nézze! A gépről levették a ponyvát...

Valóban, a Szíriusz fedetlen szárnyai kísértetiesen feketéltek a narancssárga fényben úszó esteli égboltozaton.

Rózsa rémülten tekintett a toronyra... A gép szárnyai most halk, ütemes rezgésbe jöttek, a magasból mindinkább erősödő bűgös hallatszott.

— Gyorsan! Segítség! Sikoltott a leány, aki azonnal megértette a veszély nagyságát.

A két férfi a torony bejáratához rohant, — az erős tölgyfaajtó zárva volt.

— Hamar! Emberek! Baltát! — kiáltá az igazgató.

A Szíriusz szárnyai most már erősen csapkodták a levegőt, az egész alkotmány olyféle szökéseket tett, mint a tuzok, ha szárnyra akar emelkedni... Az elősiető szolgák baltával estek neki az ajtónak. Rózsa halottápadtan tekintett a magasba és visszafojtott lélegzettel hallgatta a tompa baltacsapásokat...

Az ajtó dörögve beszakadt, a lépcsőn dobogó léptek hangzottak...

A torony tetejéről gúnyos kacagás hangzott, — a következő pillanatban Szíriusz kiterjesztett szárnyakkal lebillent a párkányról és eltűnt a nyaraló tulsó oldalán.

Kádár Lehel: A bagdadi vasut. Ára 9 korona és 10% felár.

Hamar! Utána kell futni! Leesett a völgybe! — kiáltotta az igazgató.

II.

A Szíriusz lelédult a hegytetőről s a lejtővel párhuzamosan lesiklott a völgybe. Itt két szárnya-hegyével a gyepet verdeste, aztán hosszú ívben átvette magát a szomszéd hegyláncon, majd nyílsebesen fölszavaródott a magasba.

A százados, aki az erőszakos zökkenések folytán kissé elkábult, most magához tért. Az üveg-lencséken át láthatta, hogy a fölkelő holddal szemben repülnek.

— Az éter-régióba értünk! — mondta később a tudós, aki, mióta a kormánytól ült, eddigi izgatottságával ellentétben, csodálatos hidegvért tanusított.

— Megkezdtük már az utat a föld körül? — kérdezte Tibor.

— Már kétszázszor megtettük, minden további másodperc alatt tízszer ismételjük.

A százados úgy találta, hogy helyzete nagyon kényelmetlen; lehajolva kellett ülnie, a lábait sem nyujthatta ki, a levegő is fűledt volt, hozzá még unatkozott is. Számítása szerint jó másfél óra mulhatott el így.

— Nem állunk már meg valahol? — kérdezte.

— Le fogunk szállani a légkörbe, hogy friss levegővel lássuk el magunkat.

— És aztán?

— Aztán folytatjuk utunkat.

— Hová? Meddig?

— A világ teremtéig, — mondta Szergiusz rendületlen nyugalommal.

— Köszönöm, addig mind a két lábam elzsibbad. Nem is szabad addig elmaradnom, mert elkésem a holnapi rúkkolástól.

— Késésről nem lehet szó, hiszen visszafelé haladunk az időben. Ha majd fölkeressük megint a saját korunkat, rajtunk áll, hogy az elindulás pillanatában, vagy még előbb kössünk ki.

— Mégis jobb szeretném, — szólt a százados, — ha engem letenne valahol. Lehetőleg még abban a korban, amikor a vendéglők már föl vannak találva.

— Most a tizennyolcadik század közepén vagyunk, — jegyezte meg Szergiusz, egy óralap-féle szerkezetre pillantva.

— Jól van, megnézem hát a tizennyolcadik

századot. Ön meg, ha visszajön a teremtsérről, álljon meg utközben és vegyen fel megint.

A tanár felelet helyett a billentyűkön kezdett zongorázni, nemsokára fölkelt és kinyitotta a csapóajtót. Friss levegő áradt be. A Szíriusz csak két méter magasságban lebegett egy gyepes rét fölött, vakító villamfényt szórva a sötét éjbe.

— Adok önnek tíz órai szabadságot, — mondta a tanár. — Most tíz óra van, reggel nyolc órakor érte jövök és visszaviszem a tizenkilencedik századba. Ott fogunk találkozni ama három nyárfa alatt. Följegyzem az időt s a helyet. Legyen pontos, különben megeshetnék, hogy sohasem találkozhattunk többé az évszázadok labirintusában.

— Ott leszek, — erősködött Tibor.

— Még egyet. Ön emberekkel fog találkozni, őrizkedjék attól, hogy el ne árulja kilétét valami anakronizmusz által, még jobban őrizkedjék attól, hogy ne változtasson az elmúlt idők eseményein. Nem tudom ugyan, mi történnék ez esetben, de sejtem, hogy a logikájából kiforgatott világrend szétmorzsolná önt.

— Jól van, — mondta Tibor, a gyöpre szökve.

A Szíriusz föllendült a magasba. Egy ideig még szentjánosbogárként keringett a százados feje fölött kékes fénye, aztán eltűnt az égen sziporkázó csillagok milliói közt.

Tibor megkönnyebülten lélezett föl, majd nyújtózkodott és elszibbadt lábaival bokázni kezdett. A pezsgő mámora már elmúlt megint és amikor most egyedül találta magát a langyos éjben, már egy szót sem hitt el a tanár kalandos hipotéziseiből. Annyi igaz, hogy Szergiusz föltalálta a repülőgépet. — Ő maga, Tibor, most éjjel itt van valahol a főváros tájékán, legsürgősebb dolga egyelőre az, hogy éjjeli szállást vagy bérkocsit szerezzen.

Jó ideig még elgondolkozva állott a három nyárfa alatt, aztán — kissé ingó léptekkel — neki-vágott az országútnak, hogy valami faluba térjen. Csodálkozva tapasztalta, hogy az októberi éj szokatlan enyhe.

Vagy tíz percig baktatott már az irgalmatlan rossz úton, amikor fülét közeledő lódobogás ütötte meg. A távoli éjben csillogó tűzfény tűnt föl. A fénypont rohamosan közeledett feléje, majd több apró csillaggá vált szét, amelyek párhuzamosan haladtak az országúton. Most a sötétségben néhány fantasztikus lovas alakja bukkant föl, mindegyiknek kengyele mellé hosszú póznára erősített lám-

pás volt tűzve; a lovasok egy sárgára festett, hatalmas postakocsit kísérték, amely elé hat vágatató ló volt fogva.

— Hahó, földiek, megálljatok! — rikoltotta Tibor, az út közepére állva.

Az első ló megbokrosodott, a lovas círát káromkodott s egy otromba pisztolyt vont elő kápája mellől.

Mielőtt a százados még szólhatott volna, a többiek már körülvették és lámpáikkal arcába világítottak. Meglepetten nézték a századost, ő is mehökkenve nézte a csodálatos alakokat. Huszárok voltak, napbarnatított, vadképű legények, állig fegyverben. Pitykékkal és paszománttal túlterhelt, papagályzöld egyenruhát viseltek, a fejükön cukorsüveg alaku kalpagot, amelynek tetejéről hosszú, piros nyelv fityegett alá. A nyergük alá tigrises takaró volt vetve. Amin pedig leginkább csodálkozott Tibor: a halántékuk fölött a hajuk két-két varkocsba volt fonva.

A kocsi időközben megállott, az ablakban ijedt arcok mutatkoztak. Míg a huszárok egyrésze az országút mentén föl s alá vágatva, a szomszéd cserjéket kutatta föl, addig vezetőjük, akinek harcsebajusza a válláig csüngött, gorombán rivalt Tiborra.

— Miféle szerzet vagy?

— Bundás! Látod, hogy katonatiszt vagyok!

— Mit kíván tőlünk? — kérdezte a lovas, most már udvariasabb hangon?

— Kocsim összetört az úton, — hazudta a százados, — emberek után akartam nézni, de úgy látom, eltévedtem az éjben. Beszélhetek a kocsi gazdájával?

A huszár a kocsihoz lovagolt, hosszas alku-dozás után odaszólitotta a századost.

— Ha tud, beszéljen franciául! — morogta.

A kocsiban ketten ültek, egy drága cobolybundába burkolt hölgy, egy borotvált, rezes arcú, vézna férfi alak. A hölgy — amennyire a gyér világításban meg lehetett különböztetni — fiatal volt és csinosnak látszott. Mikor Tibor sapkájával a kezében az ajtó elé lépett, hangosan föl kacagott.

— Bocsánatot uram, — mondta aztán, erőt véve hangos jó kedvén, — bocsánat, de ön oly furcsa . . . valami baleset érte?

— Igen, kocsim felfordult . . . — szólott franciául Tibor, aki különösnek találta, hogy emiatt arcába nevetnek.

— Talán nem is vette észre, hogy toilletteje

mennyire szenvedett? kérdezte a hölgy, ajkaihoz tartva kendőjét.

Tibor ámulva nézett végig kifogástalan atil-láján.

— Ah, a feje! a feje! — kacagta a nő ken-dője alól.

A százados végigsimított gömbölyű koponyá-ján, amelyet csak tegnap nyíratott meg à la Fiesco, a legkisebb számú ollóval.

— Elvesztette a parókáját!

— A parókámat? — Most vette csak észre, hogy a hölgy kíséője fehérpuderos parókát visel úti sipkája alatt. A nő haja is, amennyire a fekete csipkekendő alatt látni lehetett, puderos volt.

Megszólint a kocsiban ülő férfi is, csodálatos vékony, csengő gyermekhangja volt.

— Szeretném, ha az úr végre megmagyarázná, miért állította meg a kocsinkat; ha még sokáig nyitva tartja az ajtót, be fog rekedni a hangom...

Tibor előadta meséjét holmi balesetről s meg-kérte az utasokat, vinnék el a következő állomá-sig. A kocsiban ülők most már velencei tájszólás-ban kezdtek tanácskozni; a sipogó úrnak látható-lag nem volt inyére a dolog, — olyfélént mondott, hogy nem okos dolog ebben a vad országban valakit éjnek idején fölszedni az országútról, külö-nösen, ha annak a valakinek még parókája sin-csen. A nő azonban kedves energiával végett vetett a vitának.

— Ön szabadon rendelkezhetik a kocsi fele fölött, maestro, én azonban beültetem az urat az én felerészembe. Ha haramiavezér találna lenni, lesz benne annyi méltányosság, hogy csak engem gyilkol le — Azután Tiborhoz fordult: — Szálljon föl, uram!

A százados elhelyezkedett a nővel szemben, a kocsi harangcsengéssel és ostopattogással foly-tatta útját. Míg a férfi mogorván ült helyén s ellenséges pillantásokat vetett kéretlen utitársa felé, addig az utóbbi és a hölgy között csakhamar élénk beszélgetés fejlődött.

A nő elmondta, hogy Bécsből jönnek.

— Csodálom, hogy nem utaznak vasuton?

A nő láthatólag nem értette.

— Nem ismerjük itt az utakat, kísérőink azt mondják, hogy ez itt a legbiztosabb.

— Azt hiszem, hogy utaink mind elég bizto-sak! — vetette oda Tibor.

— Nekünk úgy mondták, hogy a békekötés óta sok obsitos csatangol erre; a múlt héten há-

Surányi Miklós: Kantate. Regény. Ára 10 kor. és 10% felár.

romszor rabolták ki a császári postát. Azért is utazunk ekkora fedezet alatt.

A hölgy e szavak után egy parányi arany szelencét nyújtott Tibor felé. Ő maga is merített belőle egy csipetnyit.

Tibor meghökkenve tekintett reá. Hogy bizo-nyosságot szerezzen gyanújának, ravaszul azt kér-dezte, hogy mi ujság Bécsben?

— Hallotta már: Trenck bárót börtönbe ve-tették?

— Melyik Trencket?

— A bolondos ezredest. A császárnő szoba-fogságot adott neki, ő azonban elment az operába és ott az udvar jelenlétében le akarta dobni Gossau grófot az emeletről . . .

— Szép botrány! — sopánkodott Tibor. — Mondja kérem — kérdezte később nyugtalanul — ön Trenck Ferencet érti?

— Trenck Ferencet, a szerezsán ezredest, — felelte a hölgy közönyös arccal.

Tudvalevő dolog, hogy a rakoncátlan szere-zsán Nagy Frigyes ellen hadakozott, 1749-ben pedig meghalt a spielbergi tömlőcben, hová Mária Terézia parancsára zárták . . .

A százados alattomban az ujjába harapott; fáj, tehát ébren van. Valami babonás félelem fogta el. Pedig ez az asszony, akihez oly közel ül, hogy térdein érzi krinolinjának abroncsait, éppen nem hasonlít kísértetkez. Csupa pezsgő élet, erő, báj, ifjuság. Az a finom, forró mosuszállat, amely be-tölti a kocsit, szintén nem emlékezteti kriptára . . .

A csinos kísértet vígan fecseget tovább. Ké-retlenül is elmondta, hogy ő signorina Rozina, a bécsi opera alténekesnője.

— Az a rosszkedvű úr itt mellettem, — tette hozzá, — Caffarelli, a világ első szopránistája . . .

A világhírű ember érkezettnek látta az időt hogy megszólaljon sarkából.

— Hallod, Zina, a Páris királyfi szerepe nem nekem való. Nekem kellett volna Júnó szerepét énekelnem, — de az alávaló Holzbauer odaadta Tesi asszonynak . . .

— Ej, maestro, — mondotta az énekesnő, — azok az idők már elmúltak, amikor ön Doriszokat és Júnókat ábrázolhatott . . .

— Persze, — sipította a szopránista, — az izlés már annyira romlott, hogy egy csinos lárvát többre becsülnék a legszebb hangnál. Pedig tíz év előtt, amikor Versaillesben Judit szerepében léptem föl, XV. Lajos megölelt.

— Micsoda bolond világ ez, hol rezesorru urak éneklék Júnó szerepét? — kérdezte magában a százados?

— Mi tudniillik, egy ünnepi kantatét fogunk előadni, — magyarázta neki Rozina. — Metastasio írta az allegóriát, Holzbauer komponálta hozzá a zenét.

— Hol fognak énekelni? — kérdezte Tibor, ki lassankint valami csodálatos, lázas állapotba jött.

— Tibor gróf kastélyában, — mondta a művész.

Tibor gróf kastélyában! Ha a kapitány haja nem lett volna à la Fiesco nyírva, e pillanatban bizonyára égne meredt volna minden szála.

— Igen, — fecsegte tovább Rozina, — neje tiszteletére most ott nagy ünnepélyek folynak. Valószínűleg tudja, hogy Tibor Gergely gróf egybekelt Szulkovszki hercegnővel?

Tudta, hogyne tudta volna! Családi krónikájából tudta, hogy Tibor Gergely gróf, császári huszárgenerális, 1746-ban oltárhoz vezette Szulkovszki Aglája hercegnőt . . .

— És ön hová utazik? — kérdezte a szép Rozina?

— Én is Tibor Gergely lakodalmára megyek — mondta tompa hangon a százados.

— Ah, ez pompás! De miután most már ismeri nevünket, le fogja vetni saját inkognitóját?

— Tibor Ákos gróf vagyok.

Rozina bájos mosollyal hajtotta meg fejét. még a világhírű szopránista is burnóttal kínálta meg utitársát, amikor megtudta, hogy az a császárnő hatalmas kegyencének rokona.

— Jól van, — gondolta magában a százados, a szelencébe nyúlva, — jól van, ott leszek hát az ükapám lakodalmán!

A kocsi pedig vígan ügetett a tizenennyolcadik század kellő közepébe . . .

Vagy félóráig mehettek így, aztán egyszerre vörös tűzfény áradt be a kocsi ablakán.

— A generális úr fáklyásokat küldött elénk, — magyarázta a kocsi mellett lovagló huszár.

Valami faluba értek, jobbra-balra alacsony jobbágy-viskók maradtak el. A fordulónál előttük állott a Tibor-kastély, száz tüzes ablakszemét rájuk meresztve. A kocsi a színes lámpákkal kivilágított kertbe gördült, majd megállott a kapu előtt fölépített selyemsátor alatt.

Tibor kíségette hölgységét; a signorina kissé megszorította ujjait s mosolyogva mondta: a viszontlátásig! Aztán a világhírű Caffarelli kíséretében eltűnt egy mellék-bejáraton, a százados egy csomó csatlós között hagyva.

Tibor lassu léptekkel, mint az alvájáró, haladt föl a márvány ballusztrádák közt fölvezető lépcsőn. A sarok oszlopokon pufókarcu kőangyalok tartották a csillárokat. Ráismert ősei kastélyára. Az 1884-iki hadgyakorlatok alkalmával látta utóljára, csak hogy akkor már a Blau és társa czég keményítőgyárrá alakította át. Az előcsarnokban egy buzavirágkék selyemharisnyás német polkázott eléje, bemutatva magát, mint udvarmestert.

— Vezessen a grófhöz, katona vagyok.

— Így? Meztelen fővel? — kérdezte az udvarmester, mély menuet-bókot csapva zavarában.

— Igaz, balesetem történt . . .

— Ha parancsolja, rendelkezésére bocsátom ő excellenciája fodrászát . . .

A századosnak eszébe jutott Szergiusz tanácsa, hogy őrizkedjék minden anakronizmustól, azért nem is ellenkezett. Nemsokára a kastély egy vendégszobájában találta magát, hol az elősietett olasz fodrász, végtelen hájlongások közepett, egy hófehér parókát nyomott fejére, megjegyezvén, hogy az excellenza nem szorulna ily mesterséges fejdíszre, ha saját buja hajzatát megnöveszteni méltóztatnék.

Tibor hóna alá csapta kardját és titkos borzadással, de elszántan lépett be az ajtón, amelynek szárnyait egy szerezsen szolga kitérte előtte.

Szemben találta magát egy hatalmas termetű férfival. Az óriás ékszerektől és rendjelektől csillogó magyar díszruhát viselt, haja be volt fonva, arcát néhány irtóztató sebhely torzította el, minőket a robbanó puskapor szokott ejteni. A százados szíve viharosan megdobbant, — a családi képek után fölismerte őt, a harcban, borban és szerelemben egyaránt legyőzhetetlen császári generálist, Tibor Gergelyt.

A generális ünnepélyesen megölelte, aztán mély orgonahangján, németül szólította meg:

— Caffarelli mester értesített, hogy ön megérkezett. Ön a székelyföldi Tiborok közül való?

A százados tudta, hogy az igazat nem vallhatja be, ha csak azt nem akarja, hogy kidobják mint szédelgőt: azért igénybe vette egyedüli tudományát, családi krónikájában való jártasságát.

— Ákos vagyok, Tibor Taksony tizenhat fia közül a tizenkettedik.

— A törökökkel cimboráló Taksony fia? Szép, hogy megemlékezett rólam. De miféle csodálatos gúnyát visel?

— A székelv nemesek ruháját.

— Kövessen, kérem, bemutatnom asszonyomnak, a hercegnőnek.

Azzal kezén fogta dédunokáját és egy tágas terembe vezette, amelyben nagyszámu, fényes társaság mozgott. A terem felső részét egy címeres sátor foglalta el, a selyemkárpit alatt álló karosszéken egy hervadt, szőke, unatkozó asszony ült, szépségflastrommal arcán, tollakkal és gyémántokkal a hajában.

Tibor Ákosnak eszébe jutott, hogy gyermekkorában a cselédek ennek a szurósszemű asszonynak a megbarnult képével szoktak ráijeszteni...

— Engedje meg, fenséges asszonyom, — mondta a generális nejéhez, — hogy egy újabb hódoló rabszolgát vezessek lábaihoz, akit ön már is megvakított bájaival.

A hódoló rabszolga, az egész terem őszinte megbotránkozására, összecsapta sarkantyúit s kifeszített könyökkel, kurtán meghajtotta magát...

A hercegnő egy fagyos pillantást vetett reá, majd ismét ama rózsásarcu úrhoz fordult, aki trónja karján könyökölt.

— Boldogtalan! — suttogta a generális a százados fülébe, — hány száz évvel maradt el a világ mögött, hogy még meg sem tudja magát hajtani?

A százados mérgesen végigpördörte bajuszát s hátat fordított ősatyjának. Érezte, hogy első föllépése nem sikerült s szeretett volna kedvtelenségén azzal könnyíteni, hogy beleköt egy-kettőbe a selyemharisnyások közül, akik oly gúnyos részvétellel tekintettek reá, — de mivel nem volt tisztában magával, vajjon nem követne el ezzel újabb anakronizmust, egyelőre még békességben maradt...

Nagy öröme fölfedezte a teremben Rozinát. A signorina szerényen megvonult a zongora mögötti zúgban és hangjegyeiben lapozgatva, szerény és kíváncsi pillantásokkal nézegette a társaságot. Várta míg vele rendelkeznek.

Az Új Idők a legjobb szépirodalmi és képes negyedévre 12 korona.

A százados odalépett a zongorához. A signorina egy szertartásos bókot csapott, aztán sutogó hangon, de rosszul rejtett gúnnal kérdezte:

— Miért nem adta meg a hercegnőnek, ami a hercegnőt illeti?

— Mi illeti a hercegnőt?

— Térdhajtás.

— Azért bokrosodott meg a generális annyira?

— Tudja, hogy hibáját most ujabbal tetézi? Ilyen fényes társaság szemeláttára ennyire kitüntet egy fizetett énekesnőt...

— Mit bánom én! Nem hajtok térdet egy felöltöztetett seprűnyél előtt, de igenis, egy szép nő előtt, minő maga...

— Azt ne tegye! Inkább üljön ide mellém, — de viselje magát illedelmesen!

Tibor meglapult a sarokban, aztán ő is szemügyre vette a társaságot. Túlkarcsura fűzőtt, csinos, finnyás hölgyikék, akik sejtítve beszélnek, rózsás arcú abbék, selyemharisnyás, puderes hajurak, akik kegyesen billegetik vékony spádéikat s szemeiket éghez emelik, mintha örökös extázisban volnának, — itt-ott egy-egy öreg, marcona magyar úr, aki szétvetett lábakkal áll a ragyogó padlón, mint medve a jégen.

— Ugy látom, nem találja jól magát ebben a társaságban? — kérdezte később félvállról a signorina, mintha eltalálná Tibor gondolatait.

— Hát ön? — kérdezte vissza a százados. A művésznő fehér fogait mutatta.

— Nem az én társaságom, — mondta. — De a gróf úr talán nem is tudja, minő fényes nevű emberek vannak itt együtt?

Azzal halk hangon felsorolta neki a jelenlevőket. Mindenkit ismert.

— Az a tüskésszemű huszár ott Nádasdy, mellette a bivalynyaku meg Hadik...

— Hadik, aki megsarcolta Berlin városát? — vágott szavába Tibor.

— Nem hallottam erről semmit, — mondta a signorina, fejét rázva.

— Ohó, igaz, hisz a hétéves háború csak ezután jön...

— Ama hosszú, fekete úr, aki most a világ-hírű Caffarellivel beszélget, Metastasio abbé, császári udvari poéta, nem kevésbé világhírű férfi... Most egy huszárgenerális lép hozzájuk. Orczy Lőrinc báró, aki azzal tette magát nevetségessé, hogy magyar jargonban írt verseket. Mellette egy hetilap magyar családok részére. Előfizetési ára

fiatal, gunyoros arcu tiszt áll, ez meg valami Gvadányi gróf . . .

— Aki szintén magyar versekkel fogja magát blamálni.

— Az a pap ott Migazzi bibornok.

— És ama rózsaszínű cukrászlegény, aki a hercegnő mellett legyeskedik?

A signorina ijedten csapta össze legyezőjét.

— Isten bocsássa meg bűnét, — az Kaunitz kancellár, aki a császárnő képviselőjében van itt . . .

A kapitány időközben azt a felfedezést tette, hogy a signorina ennivaló csinos. Termete délceg és izmos, mint egy fiatal muzsafaé, kissé barna arca klasszikus metszésű volna, ha az ajka körül hébe-korba föl nem villana a szeretetreméltó impertinencia, amely annyira különbözött a többi hölgyek cikornyás, édeskés modorától. A neve Rozina, Rózsa; az ember szinte természetesnek találta, hogy ezt a gömbölyű, karcsu testet rózsaszínű ruha fedi.

E pillanatban harsonaszó járta át a termeket, halk zeneszó mellett egy káka-koszorús Triton jelent meg, az 1745-iki bécsi operadivat szerint öltözve. A vízi manó térdre borult a hercegnő előtt s kifogástalan alexandrinusokban kijelentette, hogy miután a föld szellemei már azelőtt való nap bemutatták hódolatukat új úrnőjüknek, a vízi istenek is égnék a vágytól, hogy térdet hajthassanak a hercegnő bájai előtt.

A hercegnő hajlandónak mutatkozott e hódolat elfogadására és Kaunitz grófnak kezet nyújtva követte társaságával a Tritont.

Tibor és a művésznő egyedül maradtak a teremben.

— Nem kíváncsi a vízi csodákra? — kérdezte Rozina.

— Ön nélkül — nem!

Rozina fölkelt.

— Nem egészen illő ugyan, hogy ily előkelő társaságba elegyedjem, de nem akarom önt megfosztani egy látványtól, aminőt hazájában még aligha volt alkalma élvezni.

Tibor karját ajánlotta hölgyének, Rozina kacagva hátrált meg.

— Boldogtalan! Így vezetnek önöknél egy hölgyet? Hajtsa meg magát, — mélyebben! — most nyujtsa ide két ujját, tekintsen reám és léptessen oldalvást . . .

És míg a százados, a signorina kezét fogva, traversben léptetett az ajtó felé, addig Rozina kissé

megemelte ruháját és hátravetett testtel, oldalvást szegett fővel a hercegnőt parodizálva, kecsesen tipégett utána.

A társaságot a kertben találták a nagy tó partján. Egy aranykagylóban, görögtűz fénye mellett, éppen Pozeidon evezett a partnak, illő najádkísérettel. A zenét tülkölő tritonok szolgáltatták.

A habok istene elmagyarázta, hogy a hercegnő szépségének fénye fölcsalta kristálpalotájából és hogy ennyi báj előtt meghódolva, önként lemond isteni rangjáról, — hatalmát pedig arany szigonyával együtt a hercegnő lábaihoz rakja le.

A hercegnő az ex-isten forró kérelmére kegyesen kijelentette, hogy elfogadja a vizek fölött való uralmat és kész megtekinteni új birodalmát.

A társaság az elősietett hajókra szállott, amelyek közt képviselve volt a zsebkiadású hadihajótól egészen a lélekvesztőig minden ismert vízi jármű; Tibor és hölgye egy könnyű gondolat foglaltak le. A kapitány szélnek kergette az utánzott barkarolét és hatalmas evezőcsapásokkal lódította előre gondoláját a fényárban úszó habokon.

A program többi részét a tó közepén fekvő vad sziget felfedezése képezte. A benszülöttek, köztük tollkoronás írókézek, kínai mandarinok és bundás eszkimók, legjobb egyetértésben éppen emberáldozatot készültek bemutatni istenségüknek. Természetes, hogy a hercegnő isteni bájai oly szelídítő befolyást gyakoroltak az emberevőkre, hogy rögtön elállottak kegyetlen szándékuktól. Míg a kés alul szabadult áldozat térdén állva mondott köszönetet élte megmentéseért, addig a kannibálfőnök — görögtűzfény és zeneszó mellett — a szeretet vallását proklamálta, amely vallás istensége gyanánt a hercegnőt ismerte el . . .

A társaság körutat tett a sziget exotikus nevezetességei közt, Rozina azonban nem akart partra szállani.

— Rózsavizet hullató pálmák, barlanglakó papírszörnyek, világító kaszkádok, torkig vagyok velük! Kérem, — mondta Tiborhoz — vigyen a tó tulsó partjára, ott még van egy darab kendőzetlen természet hadd pihenjen meg a lelkem. Kedvem volna sírni, ha ezeket a fénymázzal bevont fákat s az aranyozott folyondárt nézem!

A gondola orrán lobogó piros lampion fényénél eltálatk egy magányos helyre, ahol a partról lehajló ágak sűrű kupolát alkottak a fejük fölött. A langyos éjből távoli zeneszó és rakétasistergés hallatszott. Tibor bevonta az evezőket.

— Minő benyomást tett önre az, amit az ünnepélyből látott? — kérdezte a signorina.

A százados vállat vont.

— Ha nálunk tisztességes embernek azt mernék mondani, amit a víziborjú mondott, vízbe fullasztanák a borjút...

— Hát önöknél nem szeretik a hizelgést?

— Szeretik, de még jobban félnek a gúnytól. Ahhoz pedig nagyon értenek nálunk.

— Hát szabad önöknél egy hercegnőt ki-gúnyolni?

A százados egy kicsit elgondolkozott, majd azt mondta:

— Nálunk mindenkinek minden szabad. Azt tesszük és még inkább azt mondjuk, ami nekünk tetszik.

Rozina hirtelen fölemelte a fejét.

— Ej, akkor szeretnék önöknél lenni!

Aztán hirtelen elnevette magát.

— Egy bolond ötletem támadt! Gróf úr, én azzal kezdem önt gyanúsítani, hogy ön nem is gróf, hanem magamforma bohém, aki szeszélyből öltözött csak közönséges mágának. Nem veszi észre, mennyire értjük már is egymást? Így én csak cigányokkal és művészekkel tudok beszélni.

— Pedig a név, amelyet használok, megillet.

A signora visszadőlt helyén és fölneézett a csillagos égre.

— Akkor ön egy egészen más világból való. Meglehet, hogy a ruháiban hozott egy parányit a hazai levegőjéből, — nekem finom érzékeim vannak és én azonnal megéreztem. Magam sem tudom miért, de valami lázas, sejtelmes honvágy epeszt az ön hazája után, ahol gorombaságnak veszik a képtelen bókot...

A százados kezét lassan a női kézre tette, amely a gondola párkányán pihent.

— Jobbnak tart a többiekénél?

Rozina a fejét rázta.

— Nem, nem jobbnak, — de másnak, egészen másnak! Lássá, az ön arcán meglátszik, hogy ön könnyelmű, heves, vakmerő, — a mi férfaink arcán nem látszik meg semmi, az egész arc csupa mosoly és udvariasság. De azért egy sincs a se-lyemharisnyások közt, akivel én egyedül mernék csónakázni. Az öregek megvetnek, mert komédiásnő vagyok, a fiatalok pedig vadásznak rám, mint az erdei vadra... Ön pedig egyiket sem teszi, úgy beszél velem, mint ember az emberrel. Ez az!

Lovik Károly: Az aranykéz. Elbeszélések. Ára 7 kor. és 10% felár.

— És ki ön, hogy annyira idegennek érzi magát itt? — kérdezte Tibor.

Zina felelet helyett dalolni kezdett; — a la biondettát; a velencei barkarolát dalolta.

Tegnap este gondolámban
Ült a szőke, bájos gyermek, —
Halkan zsongott a laguna, —
És a kicsike elszunyadt...

Aztán ujjával csettentett, mintha távoli castag-netta-ütéseket akarna utánozni.

Szunyadt, karjaimba dölve,
Hébe-korba felriadt még,
De a bárka tova siklott
S új álomba ringatá...

Az egyszerű dallam, szomorú és mégis könnyen pezsgő ütemével, csodálatos ellentétet képezett a cikornyás recitativokkal, amelyeket Tibor az este már hallott.

— Tehát velencei!

— Venezia, Venezia! — kiáltotta Rozina szenvedélyes, újongó, majd fájdalmas hangon, mintha a távollevő kedveséről emlékeznék meg.

— Nagyon szeretheti hazáját.

— Imádom és mégis el kellett hagynom, — máig sem tudom, hogy miért? Húsz esztendő előtt születtem, mint egy — miért titkoljam? — mint egy virágárusleány gyermeke... Tíz éven át a Formosa-templom lépcsőin hemperegtem és mondják is, hogy hasonlítok a Santa Barbarához, akinek az arcképe a templom első mellékoltárán van. Mikor egyszer néhány suhanc társaságában a Piazzetán daloltam, fölszedett az öreg Porpora mester és kiképeztetett az iskolájában. Vendégszerepeltem Drezdában és Bécsben és most a mester azt szeretné, ha Bécsben szerződtenének. De nem fognak szerződteni!

— És miért nem?

— Mert valaki elállja előttem az opera kapuját és nem akar beereszteni, ha csak vámot nem fizetek neki.

A signorina ezt száraz hangon mondta, arcán egy keserű vonás jelent meg.

— Nem fogja megfizetni a vámot? — kérdezte elfojtott hangon a százados.

— Nem. Ha valakit szeretnék, annak a kedvese is tudnék lenni, de akit nem szeretek, annak még a felesége sem tudnék lenni.

Zina összefonta a feje fölött gömbölyű két karját.

Halkan zsongott a laguna
És a kicsike elszunyadt.
Szunyadt, karjaimba dölve,
Hébe-korba fölriadt még . . .

A százados elgondolkozva bámult Rozina arcába, amelyre a piros fény valami bűvös, megindító vonást varázsolt — közbe meg helyzetének lehetetlen volta fölött töprengett.

— Min töpreng? — kérdezte Rozina váratlanul.

— Azon, hogy álmom vagy valóság, ami velem történik.

Rozina vállat vont.

— Érdemes ezen gondolkozni. Álom vagy valóság, az végre is egyre megy. Ha elmúlt, mind-egyik csak az emlékezetben él és én egy kedves álmom emlékének előnyt adok a köznapias valóság fölött.

Parthoz értek. Zina kiszökött a lépcsőre, aztán a cimert tartó márvány griffnek támaszkodva, kezét nyújtott Tibornak. A százados fogva tartotta kezét, úgy érezte, hogy még mondani kell valamit.

— Nem értettem meg egészen mit mondott. Viszont fogom még látni?

— Viszont fogjuk egymást látni és akkor meg fog érteni. Isten önnel!

Eltűnt a kastély irányában, a szögletesre nyírt bokrok közt. A százados egy ideig még érezhette a ruhájából áradt illatot, aztán egy ott felejtett női keztyűt vett föl a gondola padjáról.

Egy elősiető szolga a nagyterembe kalauzolta, ahol a vendégsereg éppen a fényesen terített asztalhoz ült.

Az asztal közepén ezüst szökőkút tokai bort lövelt a magasba; a cukros süteményekből egész pagodák voltak fölépítve. Az udvarmester az asztal alsó sarkára ültette Tibort, ama Gvadányi nevű fiatal tiszt mellé. Gvadányi egy ciprusi borral telt hatalmas kupát köszöntött reá, amely kitüntetést a százados többízben viszonozta, — ennek következtében csakhamar ibolyaszínű ködfátyolon át látta a világot . . .

A számtalan fogásból álló lakoma végével az udvarmester fennhangon jelentette, hogy a bécsi színtársulat kész művészetét bemutatni, ha a magas társaság kegyes lesz átfáradni a színterembe. Tibor generális azonban úgy vélekedett, hogy ily

előkelő társaságtól nem lehet kívánni, hogy néhány színész kedvéért elhagyja kényelmes helyét s azért keményen ráparancsolt az udvarmesterre, hozza ide a színházat. A búzavirág színű német jól tettetett rémülettel esdekelt urának, ne követeljen tőle lehetetlen dolgot. A generális most már nevéhez fordult és megkérte, hozassa ide a színházat, — erős meggyőződése lévén, hogy a hercegnő akarata csodákat képes művelni. A hercegnő selypítő hangon kiadott parancsára zeneszó harsant föl, a terem egyik fala ketté vált, a meglepett társaság szeme előtt egy fényárban úszó színpad jelent meg.

Valami mitológiai dalművet adtak elő; tárgyát a három istennő versengése képezte. Caffarelli — aki a festék alatt elég fiatal királyfi volt — egy kitűnő bravúrral énekelt szülő után Vénusz Rozinának ítélte oda az aranyalmát. A szépség istennője azonban egy keskeny hágcson programszerűen lejött a színpadról a terembe s a hercegnőnek ajánlotta föl az almát, mivel — mint utánozhatatlan diszkrét impertinenciával szavalta — a hercegnő jelenlétében Vénusz bájai is elhalványodnak . . .

— És el meri fogadni! — dörmögte a kaptány az asztal alsó végén.

— Igyál! — sutogta Gvadányi gonosz mosollyal.

A százados fölhajtott egy pezsgővel telt billikomot, — most már rózsaszínben látott mindent.

Az asztalnál felszolgáló inasok hangszerekhez nyultak, a vendégek egy része táncnak látott.

A százados egy oszlopnak dölve nézte a pásztortáncot. A karcsú hölgyek s a bársonyruhas táncosok, lakktopános lábaikat nagyapói grandezza-val emelgetve, kacskaringós ívekben kerülgették egymást, majd bókolva fonódtak össze. Tibornak úgy rémlett, mintha ezek nem is volnának eleven emberek, hanem csak holmi csinos marionettek, amelyeknek zsinórait Szergiusz tanár rángatja . . . Valami ellenállhatatlan kacagási inger fogta el, — egy távoli szobába menekült, ahová a társaság kisebbik része vonult.

Itt meg Tibor generális adott egy faraóbankot vendégeinek. Magasan játszottak; a legmerészebb játszók hölgyek voltak. Egyes játszók mögött egy-egy szolga állott, arannyal telt erszénnyel kezében.

— Sajnálatomra, nem érek rá tovább játszani, — mondta e pillanatban a generális. — A bank húszezer arany, — ki tartja?

Mély csend követte szavait.

— Nos, földi? — biztatta Gvadányi gúnyosan a századost.

— Ki tartja? — ismételte a generális.

Tibor Ákos feje lángolt, füle zúgott; — megszólalt benne a Tibor-vér.

— Tartom én!

A generális halotti csend közepett osztott, aztán egykedvűen az asztalra dobta kártyáit.

— Nyertél székely, tied az arany!

A teremben zsongás támadt, a százados bizonytalan léptekkel közeledett az arannyal meg rakott asztalhoz.

A generális mosolyogva hajtotta meg magát, mintha azt akarná mondani:

— Lássák, hölgyeim, így veszít egy Tibor!

A százados feje lángolt, — valami tehetetlen düh szállotta meg. Ej, ha így bánnak az ősi jussával, akkor nem csoda, ha keményítő-gyár lesz a kastélyból s ha főbe durrantják magukat az unokák . . .

Ha te úgy, én is úgy! Hadd legyen már neki is alkalma a Tibor-vagyonból prédálni . . .

Két kezével belemarkolt az aranyakba és dühösen a padlóra szórta.

— Lássák, hölgyeim, így nyer egy Tibor!

Az inasok a földre vetették magukat, a zenészek leugráltak emelvényükről s vad zűr-zavarban rohantak a csillogó, csengve szanaszétfutó selmeciek után.

— Jobb lesz, ha iszol, komám, — mondta Gvadányi, amikor egy kisebb teremben ismét elfogta a századost. Azzal egy tokajival telt talléros billikomot nyújtott feléje.

Tibor szeme előtt most már narancssárga fényben úszott a világ.

Szomszédságában többen álltak, köztük Metastasio abbé s egy bibornok. Az udvari poéta éme lyítő hangsúlyozással szavalt el egy újabb gázelt: *Dorisz keservéről Mirtill keményszívűsége fölött.*

— Excellentissime — mondta a bibornok szemeit kéjesen lehunyva, mintha osztrigát nyelne.

— Ostobaság! — mondta elég hangosan Tibor, akinek lassanként kötekedő kedve kerekedett.

— Aj, komám, — szólt Gvadányi, — hát csinálnak nálatok szebb rigmusokat?

— Meghiszem azt, komám!

— Szívesen vennők, ha elfujnál vagy egyet mustraképpen.

Tibor elgondolkozott, — most sajnálta először, hogy életében oly keveset törődött a hazai poé-
Gárdonyi Géza: Az a hatalmas harmadik. 2. kiadás. Ára 8 kor. és 10% felár.

tákkal. Verset nem tud, de dalolni talán tudna. Hébe-korba el szokott nótázni az ismerős szalonokban, cimbalomszó mellett. Csinos baritonját ilyenkor mindig szívesen hallgatták . . .

— Főzd le a talliánt! — biztatta Gvadányi gonosz mosollyal.

— Megállj! Hogy is van az a nóta:

Ráró lovam lába

Csak azt kalapálja:

Ihaj-tyuhaj! duhaj

Betyár a gazdája . . .

A társaság meglepetten nézett össze, egy jóarcú főispán elrikoltotta magát, aztán kacagva dőlt a kerevetre.

— Ihaj-tyuhaj! Kriminális poézis! Hiszen ilyeneket minálunk a megyei tömlöcben kántálnak! . . .

Metastasio abbé nemes megvetéssel fordult el.

— I-haj, tiu-haj . . . Ah, mily ocsmány, mily barbár idioma!

Ez több volt, mint amennyit egy királyi huszárkapitány zsebrevághatott.

— Hátrább az agarakkal, Makkaroni abbé! Ezeket a nótákat dalolni fogják akkor is, ha eb sem ugatja többé az ilyen császári udvari bolond nevét . . .

Az abbé elsápadt, a társaság megbotránkozva zúdult föl.

A kardinális szelid dorgálással fordult Tibor felé.

— Kedvelt fiam, ön méltatlan a világhírű mester iránt. Be kell látnia, hogy ily póriás termék barbár jargonban előadva egy finom idegzetű, hogy úgy mondjam, elkényeztetett fülre csakis bántólag hathat.

Nem folytatta tovább.

— Ki ez? — kérdezte gorombán a százados, akinek a homlokán kidagadtak az erek.

— Migazzi, a bécsi kardinális és váci püspök, suttogetta Gvadányi.

— Ej, szent atyám, hát a magyar püspökség pénzének nincs pórias csengése? Az nem bántja finom idegzetű, hogy úgy mondjam, elkényeztetett zsebét?

A kardinális tág szemekkel tekintett Tiborra, aztán éghez emelte két kezét és egy hirtelen fordulattal kisuhogott a szobából. Metastasio követte.

Néhány öregebb magyar úr arcán megátszott ugyan, hogy a hallottak fölött titkos meglepődés éreznek, a többiek azonban, köztük főleg több bécsi katonatiszt, fenyegetőleg csoportosultak a rendezető körül.

E pillanatban egy rózsás arcú, karcsú uracs tűnt föl az ajtóban, kevélyen visszavetett fővel közeledve a százados felé.

— Honnan veszi ön a bátorságot, hogy az én jelenlétemben botrányt rendezzen?

Tibor a cukrászlegény formájú úrban ráismert Kaunitzra. Éppen jókor!

— No nézd, hogy feszít a cingár németje!

— A kancellár! — suttogta valaki rémülten.

— Eb ura a fakó! — kiáltotta Tibor dühösen, — nekem ugyan nem imponál! Mit kancellár! Mondhatom: helyre egy kancellár! Jól érti a mesterségét! Szövetkezik a franciákkal, hogy majd így visszaszerzi Sziléziát? Nos, meglássák, hová lyukad ki a francia komaság! Sziléziát nem kapják vissza száz év múlva sem, — azt a szegény szép királyleányt pedig lenyakazzák a szövetségesei...

— Örült! — suttogta valaki.

— Részeg! — mondta egy hórihorgas vasas tiszt, félig kivont kardját visszacsapva hüvelyébe.

Tibor Ákos úgy érezte magát, mintha egy óriási, forrongó tölcser közepén állana. G vadányi békítőleg karonfogta.

— Ne félj, — mondta a százados, — nem nyúlok a kardhoz. Ha boros vagyok is, azért ember vagyok, — ezek meg csak afféle lidércek, hazajáró lelkek, selyem rongyokba csavart bábok, amelyekbe Szergiusz mester fújt egy kis életet, hogy bókoljanak, tipegjenek előttem... Nem kell már, elég volt! Nem tudok semmit, csak selypíteni, vigyorogni, bókolni! Német beszéd, francia ruha, olasz tányérnyaló, néger inas, — csak ami magyar, az rossz. Ostobaság! elég volt! takarodjatok vissza skatulyátokba!

A kancellár elhagyta a szobát, a többiek követték. A százados körülnézett: már csak Gvadányi volt mellette.

— Nyeld le a mérgeket! — mondta Gvadányi, az asztalon álló kupákba töltve.

Tibor jó ideig nagyokat fujva járt föl-alá, aztán koccintott.

— Szergiusz, peleskei nótárius! — mondta nyugodtabban — A többiek dühbe noztak, hanem a jó cimborá vagy Mondok egyet. A tizenkilencedik századba már nem megyek vissza, ott a hitelezőim leselkednek rám... Majd itt maradok veled Hanem így a ti századotok fabatkát sem ér, — csak a kis Zina ér valamit benne... Át kell azt alaposan alakítani, már mint a századot. Persze az én fejemből nem telik, hanem majd megkérem reggel Szergiusz tanart, küldje el a nagy lexikonomat, abban benne van minden a világon... Onnan kioldozzuk a vasutat, a gőzhajót, a telegráfot, az országgyűlést és az egész haladást... A hadseregnek adunk hátultöltőt és uháciust, aztán meghódítjuk az egész világot.

Tibor meg akarta ölelni Gvadányit, de már az is eltűnt mellőle. Utána akart sietni, de úgy találta, hogy az ajtókat rázárták. Most a folyosóról egy szolga nyitott be, jelentve, hogy hálósobája készen áll.

— Elkotródjál! — rivalt rá a százados, azután egyedül nekiindult a folyosónak, hogy visszataláljon a társasághoz. Nem volt kedve még abban hagyni a mulatságot.

Jó ideig kongó léptekkel, a Ráró lovam nótáját füttyörészve, tévelygett a boltíves folyosók tömkelegében, végre hídon át az épület egy mellékszárnyába ért. Itt is sötét és kihalt volt minden.

Mi volt ez? Az óriás palota sötét méhéből egy fájdalmas elfojtott sikoltás ütött fülébe... A kapitány felriadt, aztán lihegve, hideg verejtékkel homlokán botorkált tovább. Egy újabb sikoltás, — most már egészen közel hozzá, a szomszéd ajtó mögött... Zina hangja volt!

— Utálom, gyűlölöm, megvetem! — zokogta odabenn.

Egy mély orgonahang felelt rá:

— Köszönöm őszinteségét! Így legalább tudom, hogy jóakarattól nem várhatok semmit s hogy erőszakhoz szabad nyúlnom...

— Erőszak? Gyáva, gyáva!

— Rossz logika! Az erőszakoskodó nem lehet gyáva.

— Ne nyúljon hozzám! Kiáltani fogok, — neje meg fogja tudni!

— Kiáltson kedve szerint. Akarom, hogy botrány legyen, azért hagytam nyitva az ajtót. Ha ránk nyitnak, senki sem fogja elhinni, hogy nem

ön eresztett a szobájába. Ami pedig a hercegnőt illeti, az nem törődik apró kedvteléseimmel, valamint én sem az ő multjával...

— Segítség!

Az ajtó megnyílt, Tibor Ákos szikrázó szemekkel — most már teljesen kijózanodva — lépett a szobába. A signorina fölbontott hajjal ült a kereveten, a generális selyem hálókabátban térdelt előtte. Két karjával leszorítva tartotta Zina kezét s átölelte termetét, úgy, hogy nem mozdulhatott.

A következő pillanatban a térdelő generális halántékát kemény ökölcsapás érte. Mikor szédülve emelkedett föl, egy izmos kéz torkon ragadta és kilódította az ajtón. Az óriás vérben forgó szemekkel akart ellenének rohanni, — Tibor Ákos kardja hegyével fogadta.

— Leütlek, ha közelembre jössz!

A generális fegyvertelen volt; a falnak támaszkodott és két kezébe fogta fejét.

— Ezt nekem! — hörögte.

— Rendelkezésedre állok, amikor akarod, — mondta a százados; úgy találta, hogy egy Tibornak elég ennyi a megaláztatásból.

— Igen, ha nálam is lesz kard! — kiáltotta Tibor Gergely villogó szemmel.

— Mikor?

— Reggel, amint kivilágosodik, — hét óra után.

— Hol találkozunk?

— Künn, — az országúton, — a réten, — a három nyárfa alatt...

— Ott leszek.

A generális távozott, néhány lépés után visszafordult.

— Ha nem leszel ott, lófarkon hurcoltatlak ki! — mondta összeharapott fogakkal.

A százados egy megvető kézmozdulattal válaszolt csak.

Zina a rémülettől mereven, tágra nyitott szemekkel ült a kereveten. A kapitány halkan közeledett hozzá, aztán szelíden felemelte fejét. A leány állán egy apró, véres karmolás látszott, szeméből egy nehéz könnycsepp gördült alá.

— Ne féljen gyermekem, — mondta Tibor Ákos, — nem fogják már bántani.

Zina megfogta a simogató kezét és lángoló arcához szorította.

— Most már jól van minden, nem félek, — hallatszott csendes zokogásából. — Nem fog elhagyni?

A Koronás Regények minden száma egy nagyobb többkötetes regényt tartalmaz. Egy szám ára 1.50 kor. Kapható mindenütt!

— Mellette maradok, míg elhagyja a kastélyt. Egy óra múlva úgy is ki fog világosodni.

Azzal elzárta az ajtót, az asztalra tette meztelen kardját. Nem bizott túlságosan ősapja lovasgiasságában.

— Meg fog vívni azzal az emberrel? — kérdezte a leány hirtelen rémülettel.

— Ne féltsen! — mondta Tibor mosolyogva, miközben leült melléje, — értek kissé a vívás mesterségéhez.

A leány öntudatlanul a százados keze után nyúlt, amelyet fogva tartott.

Mindketten elhallgattak. Tibor érezte, hogy a leány ujjából delejes áram ömlik át a testébe, édes lángba borítva egész valóját. Nem mert mozdulni, de úgy találta, hogy boldogság volna így eltölteni az örökkévalóságot. A szoba csöndjét egy óra ketyegése zavarta csak, az ablakon beáradó sápadt reggeli fény birokra kelt a mélyen leégett viaszgyertyák fényével. Zina feje lassan lesiklott a kerevet karjáról és megpihent a férfi vállán. Tibor azt hitte, hogy elnyomta az álm, — amikor azonban föléje hajolt, szeme találkozott a leány tiszta tekintetével.

— Ha meghal, én is meghalok, — szölt fátyolozott, panaszos hangon.

— Mért meghalni? — kérdezte a százados, akit kisse elágyított a különben oly energikus Zina megindultsága.

Az ablakon át a fölkelő nap egy villogó sugara verődött a szoba mennyezetére. A százados a leány arca fölé hajolt: Zina szeme határtalan odaadással, szerelemittasan kereste az ő pillantását. Tibornak szíve hallhatóan dobogott, a leány ama különös mondására gondolt: Akit nem szerettek, annak a felesége sem tudnék lenni, de ha valakit szeretnék, annak a kedvese is tudnék lenni...

E pillanatban kopogtatás hallatszott az ajtón. A komorna szentelen mosollyal jelentette, hogy a signorina kocsija előállott.

A százados lekisérté Zinát, aztán utána szállt a kocsiba.

— Útja a három nyárfa mellett halad el, — majd ott kiszállok...

Szóltanui ültek egymás mellett, míg aztán a leány megfogta Tibor kezét és a keblére vonta. A szíve szinte félelmetes hangosan dobogott.

— Az ön hazájába akarok menni, — mondta.

— Elvisz magával?

A százados fejével bólintott.

— Elviszem, Zina... Majd szólok Szergiusz-nak... És ha nem lehet, akkor sem hagyom el, itt maradok önnél...

A három nyárfa mellett cserjés állott. Tibor itt megállította a kocsit. A harmatos gyöpön állott, a kocsinak támaszkodva, amelyben Zina ült, némán és sápadtan, szemét egy pillanatig le nem véve a százados arcáról.

Most távoli lódobogás hallatszott. Tibor ajkához vezette Zina kezét s a nyárfák alá lépett. A generális lóháton jött, négy fegyveres csatlós kíséretében.

A századosnak, miközben a vetések közt vágatató lovasokra figyelt, különös ötlete támadt... Mi lesz akkor, ha a párbajban megtalálná ölni ükapját? Tibor Ákos a generális második fiának véréből eredt... Ha most megöli Tibor Gergelyt, házasságának első hetében, sohasem születhetik második fia, s ez esetben ő sem születhetett meg... A százados érezte, hogy nem szabad ükapját megölnie, hacsak nem akarja magát kitenni egy súlyos anakronizmus következményeinek. Elhatározta tehát, hogy ellenfelét lehetőleg csak harckép-telenné fogja tenni.

Vagy harminc lépésnyire tőle a lovasok megállottak; hárman a legények közül nyeregéből szöktek s kardot vontak, a negyedik a lovakat fogta.

— Azt az aranyzinórosat, — mondta a generális Ákosra mutatva. — Vágjátok le!

— Ej, nagyapó, hisz te utonálló vagy! — kiáltotta a százados, szintén kardot rántva.

A három csatlós dühös szitkok közt rohant neki. Kardja szikrázó ívet írt le a levegőben, aztán meghátrált, — az egyik csatlós bezúzott halántékkal szédült a gyepre. A másik kettő meghökkenve állt meg.

— Üssétek le a kutyát! — üvöltötte a generális.

A pengék sietve fonódtak össze; a két csatlós vad kiáltásokkal biztatta egymást. Az egyik most kiejtette a kardot megsebzett kezéből. A százados heves támadással szorította vissza másik ellenét, aztán hirtelen a lefegyverzettre vette magát és ketté hasította arcát.

Mielőtt azonban ismét kardja alá kaphatta volna fejét, egy vágás lesodorta tarkójáról a parókát, egy második vágás vállát érte. A generális diadalmas kiáltást hallatott.

— Vágjad, Ripacs, húsz arany az ára!

A százados érezte, hogy karja zsibbadni kezd. Homlokát egy irtóztató ütés érte. Most már nem gondolt védelmére, hanem előre szökve, markolatig dőfte pengéjét ellenfele mellébe. A legény hang nélkül összerogyott.

Tibor Ákos szétvetett lábakkal állott a harc-téren s lihegve törülte szemeiről a vért. Lábainál két halott feküdt, a sebesült a gyepre kuporgott, két markába fogva arcát. A negyedik csatlós káromkodva vesződött lovaival és nem mutatott valami nagy kedvet, hogy társait megboszulja. A százados végigtörülte véres kardját az egyik halott dolmányán s a generális felé tisztelt. Valami isteni diadalmámor szállotta meg...

— Eh, nagyapó, nem vennél tőlem egy vívő-leckét?

A generális két hosszúcsövű pisztolyt vont ki kápája mellől és rövid galopban feléje lovagolt.

— Ezt parirozd! — mondta, — fegyverét unokájának szegezve.

Tibor Ákos leeresztette a kardját.

— Igazán lator vagy, Tibor Gergely! Szégyenlem a rokonságodat!

A cserjés felől gyöngye sikoltás hallatszott...

Mielőtt azonban a halálhozó lövés eldőrdült volna, a magasságból félelmetes gyorsasággal növekedő bűgás hallatszott. Egy óriási madár csapott le a fellegek közül. Most kiterjesztett szárnyakkal függött a fák koronái fölött. Harsogó szózat hallatszott:

— Hozzá ne nyuljatok, ő nem közületek való!

— Éppen jókor, — mormogta a százados, aki érezte, hogy feje kábulni kezd.

A lovak remegve ágaskodtak; a csatlós halálra rémülten vagta magát arcra; a generális vadul nyerítő paripája nyakára vetette magát és szélsebésen a kastély felé vágatott.

Tibor Ákos már csak annyit érzett, hogy két izmos kar atöleli s hogy a lábai alatt süpped a talaj. Még csak annyit kiáltott: Zinát! Vigyük magunkkal Zinát! — Aztán letargikus álomba merült. De azért tisztán hallotta a Sziriusz gépezetének ritmikus, egyhangú bűgását... Néha úgy is rémlett neki, mintha Zina és a tanár hangját hallaná. És félajulásában is édes örömmel töltötte el a sejtélem, hogy Zina mellette van.

Maga sem tudta, hogy meddig feküdt így, másfél percig vagy másfél évszázadig.

— Mindjárt itthon leszünk, — hangzott Szergiusz hangja.

— De most — mi volt ez?

A tanár egy irtóztató ordítást hallatott: — Végünk van! neki megyünk a meteornak!

Egy fülhasító csattanás, — az egész minden-ség egy pillanatra lángban áll, — aztán egy óriás fekete gömb zuhan a századosra, eltemetve, szét-lapítva, összezúzva minden csontját.

— Ez a logikájából kiforgatott világrend! — volt a százados utolsó gondolata.

III.

— Hamar! Utána kell futni! Leesett a völgybe! — kiáltotta a Szergiusz-nyaraló kertjében az igaz-gató, amikor a Sziriusz eltűnt a torony mögött...

Az igazgató, a szolgálkkal versenyt futva, megkerülte az épületet, az egyetemi orvos pedig, akinek nem voltak annyira edzett idegei, mint kartársának, maga is megdermedt térdekkel maradt a rémülettől megdermedt Rózsa mellett.

Hosszú negyedóra telt el így kínos várakozás közepett, míg végre egy kertész jelentkezett a nyaralóban, akit az igazgató matrácokért és pár-nákért küldött.

A legény azt mondta, hogy a gép romjai ott hevernek vagy ötven lépésnyire a lejtőn, egy barackfa tövében, amelyet gyökeréből kifordított; a tanárról annyit tudott, hogy eszméletlen állapot-ban vették ki a szétlapított vaspántok közül.

Rózsa görcsös zokogásra fakadt. Az orvos szelíd kényszerrel szobájába vitte, ahol komor-nájára bízta és rázárta az ajtót.

Később döngő léptek hallatszottak a folyosón. Egy végtelen hosszú félóra múlva az orvos nyitott be Rózsa-hoz, felgyűrt kabátujjal és élénk karbol-szapot terjesztve.

— Legyen nyugodt, Rózsa, nagyobb baj is eshetett volna! Atyja még eszméletlen ugyan, de komolyabb sérüléseket nem szenvedett. Hanem tudja, milyen fölfedezést tettünk? Atyja nem volt egyedül, a gépben találtunk egy másik eszméletlen férfit is!

— Egy másikat?

— Valami katonatiszt. Senki sem ismeri, azt sem tudják, hogyan került az ördögös masinába. A szegény rosszabbul járt, mint atyja, — az esés alkalmával fejével belezuhant a gép üveg- és réz-Herczeg Ferenc: Lélekrablás. Regény. 2 kiadás. Ára 12 kor. és 10% felár.

alkatrészeibe és rútol összevagdalta magát. Hanem ügylatszik, megszokta már az ilyféle koppanásokat, a teste tele van régi sebforradásokkal...

Mialatt még azon tanakodtak, vajjon ki lehet a rejtélyes idegen, a betegszobából vad lárma hallatszott.

Szergiusz visszanyerte eszméletét és harsogó hangon követelte a körülállóktól, boruljanak térdre és hallgassák meg az új revelációt, amelyet Isten szelleme sugalt neki, amikor a teremtes kódében mellette lebegett a vizek fölött.

A százados, akin erős sebláz vett erőt, azalatt eszméletlenül feküdt a mellékszobában; álmában egyre egy nevet emlegetett: Zina!

A nyaralóbeliek rossz éjt töltöttek. Rózsa az éj első felében ott virrasztott atyja mellett. Hajnal felé a tanár kiszökött ágyából és az égbolt felé tekintve, amelyen már csak a sarki csillag ragyo-gott, a Sziriusz szót hangoztatta, — az ápolók még jókor elfogták.

Az orvos belátva, hogy a halasztás még vesze-delemmel járhat, Szergiuszt korán reggel legnagyobb csendben átszállította az intézetbe.

A leány bús megadással értesült a történetekről. Nem affektált valami nagy fájdalmat, tíz viharos esztendő alatt volt ideje hozzátörődni atyja beteg-ségéhez.

A délelőtti folyamán a százados is magához tért és miután sokáig csodálkozva tekintett végig orvosán, azt a kérdést intézte hozzá, kihez legyen szerencséje?

Az orvos mosolyogva nevezte meg magát és visszaadta a kérdést.

— Tibor Ákos vagyok... De mondja, kérem, miért nem visel ön parókát?

Az orvos felelet helyett megtapogatta a beteg üterét, a százados arcát pedig hirtelen pír futotta el.

— Bocsánatot kérek, — hebegte zavartan, — nem tudtam, hogy a tizenkilencedik században méltóztatik élni...

Azzal a fálnak fordult és egészséges álomba merült. Az orvos diadalmasan sietett Rózsa-hoz.

— Megvan! Most már tudjuk kicsoda, — Tibor Ákos gróf.

— Az oroszánvadász?

— Az oroszánvadász, a léghajós, a lóidomító, a tonkingi önkéntes, — szóval a nemzetközi vész-madár, aki ott van mindenütt, ahol fejbetörésre

kerül a sor. Csodálom, hogy első pillanatban rá nem gondoltam!

Delután a sebesült felkönyökölt ágyában. Először kíváncsian megtapogatta fején a kötést, aztán sokáig figyelmesen szemlélte a szoba berendezését, végül megakadt a szeme a vöröskeresztes ápolónőn.

— Tetszik valami? — kérdezte az ápolónő.

— Legyen szives, mondja meg, minő dátumot írunk? — kérdezte a százados óvatosan.

— 1885-ik évi október 20-ik napját, — felelt az ápolónő, aki megszokta már, hogy lázbetegei csodálatosnál csodálatosabb kérdéseket intéznek hozzá.

— És mi történt velem?

— Az ápolónő elmondott mindent, úgy, ahogy tudta.

— Beszálltak abba a gépbe, a gép pedig leesett a toronyról és legurult a zöldekes kertbe... Úgy hozták fel önöket matracokon... Ennyi az egész...

A beteg hitetlenül rázta fejét, jósokára újra megszólalt:

— Ugy-e bár a fejemen két vágás van? Egyik mély? — ez a homlokomon meg lapos?

— Igenis, méltóságos úr.

— A vállamon is megsebesültem?

— Igen!

— Lássá! Most huzza ki a kardomat hüvelyéből és nézze meg mit lát a pengén?

Az ápolónő megtette a kívánságot.

— Egy barna foltot.

— Vér!

— Azt hiszem, rozsdá...

A sebesült figyelmesen nézte a pengét, majd azt mormogta:

— Hat órai kurtavasat a zsványnak!

Azzal kedvetlenül fordult a falnak. Később újra fölriadt, — észébe jutott valami.

— Nézze meg, kérem, mi van az attillám zsebében.

— Szivartárca, — fehér selyemzsebkendő, — pénz, — lám! egy női keztyű... rózsaszínű selyemkeztyű!

— A keztyűt! A keztyűt!

A százados csillogó szemmel, lángvörös arc-

cal ült ágyában. Sokáig nézte a keztyűt, aztán beszívta illatát.

Mikor az orvos később meglátogatta, kiküldte az ápolónőt.

— Hol van Szergiusz tanár? — kérdezte.

— Az örültek házában.

— Helyes, nagyon helyes; kérem, doktor úr szállíttasson engem is oda és adasson rám kényyszerubbonyt...

— És ugyan miért?

— Mert kötnivaló bolond vagyok. Nem hiszi el? Majd bebizonyítom! Ugy-e bár, a Sziriusz indulása és esése közt nem sok idő telt el?

— Alig egy másodperc. A gép fölágaskodott és lebukott a toronyról.

— Én pedig az idő alatt egy hosszú kalandot éltem át...

— Álom, százados úr, lázas álom, semmi egyéb. Az alvó érintése, — valami illat, amely az orrába csap, — a zaj, amely fölébreszti, — ez néha elég arra, hogy képzelete egy pillanat alatt a megelőző események hosszú láncolatát dolgozza ki...

— Jól van, de a keztyű! Álomban találtam és ime itt van!

Az orvos kezébe vette a keztyűt és elmosolyodott.

— Gondolkozzék csak, hol járt, mielőtt ide jött?

— Lássuk! Azelőtt való éjjel a kaszinóban játszottam, — sokat nyertem, — aztán mulattunk... nagyon mulattunk... Cigány, bakatori, Szt. Julien-pezső, — sok pezső, — Giza, Mili — eh.

Hirtelen elhallgatott.

— Azt hiszem, mondta később, — mégis csak álom lehetett.

Az orvos azt mondta a házikisasszonynak, hogy a sebesült állapota már annyira megjavult, hogy le lehet szállítani a helyőrségi kórházba.

— Nem, — mondta a leány, — a gróf maradjon itt, amíg kedve tartja. Ő részese volt atyám rögeszméjének, — szeretném, ha némi elégtételt nyújthatnánk neki...

Néhány nap múlva a beteg már cigarettázva sütkérezhetett az ablakon beáradó verőfényben.

— Álom volt, vad álom! — ismételte magában.

Egyszerre a szemét kezdte törülni... Mi ez? Nappal is kísértének már a szellemek? Az az elbűvölő álomkép, Rozina, a velencei Zina, világos nappal megjelent előtte. Egy percre megjelent a szemben levő ablak függönyei közt, — élve, virulva, bájos közvetlenségben, rávetette szemét, virágaival babrált, aztán megint eltűnt a szoba méhében...

Tiboron babonás izgatottság vett erőt. Nem szólt senkinek, de a nap hátralevő részét az ablak függönye mögött töltötte, este pedig, miután a kedves kísértet nem akart többé mutatkozni, kedvetlenül feküdt ágyába.

Izgatottsága még másnap is tartott, az orvos egy csepp lázt észlelt rajta.

Két nap mult el így. A százados már-már megbarátkozott a gondolattal, hogy túlizgatott képezelete ismét valami hallucinációval fogott ki rajta, amikor estefelé a titokzatos ablak mögött halk énekhangot hallott. Egy lágy női althang dudolta:

Tegnap este gondolámban
Ült a szőke bájos gyermek...

La biondetta!

A százados lehunytt szemmel, egész testében remegve, állott az ablaknál és visszafojtott lélegzettel szívta magába a dallam minden akkordját.

— Rummal parancsolja a teát? — kérdezte a háta mögött az ápolónő, a csészével csörömpölve.

Tibor ajkához emelte ujját.

— Csitt! hallja!

— Igen, a kisasszony dalol.

A százados zavartan tekintett reá.

— Miféle kisasszony?

— Rózsa kisasszony.

— Rózsa, — Rozina, — Zina.

Tehát itt van, eljött, ő az! Ez örültség ugyan, de boldog örültség!

A zene elhallgatott.

— Mióta van itt Rózsa kisasszony? — kérdezte a százados.

Az ápolónő csodálkozva nézett reá.

— Amióta született, hiszen az apja háza!

— Biztosan tudja ezt?

— Évek óta ismerem Szergiusz kisasszonyt!

— Szergiusz kisasszonyt? Adja rám az atil-lámat — mondta Tibor rekett hangon, — át kell mennem hozzá, a végére kell járnom a dolognak...

Az Én Ujságom a legkedveltebb képes hetilap gyermekek részére. Előfizetési ára negyedévre 5 korona.

Botjára támaszkodva, gyors léptekkel bicegett át és bejelentette magát.

A házikisasszony nyugott szeretetreméltósággal fogadta. Meglátszott modorán, hogy gyerekkora óta egy amerikai lady szabadságát élvezte.

A százados egy székre támaszkodott és tág szemekkel bámult reá... Semmi kétség — ő az! Ugyanez a délceg termet, az a tömör, kissé barna arc, ugyanazok az okos szemek... S ami meglepő, majdnem lesujtó hatást gyakorolt reá, az egy apró, kerek angolflastrom volt a leány állán, ugyanazon helyen, ahol Zina a karmolást kapta, amikor a generális gyalázatos támadása ellen védekezett...

— Annyira sápadt, rosszul érzi magát? — kérdezte a leány aggódva.

— Semmi, köszönöm, egészen jól vagyok!

A nevelés hatalma, a társadalmi szokás, de főleg egy határozott, tiszteletet parancsoló vonás a leány modorában, — mindez oly erősnek bizonyult, hogy a százados képes volt rátérni a közönyös beszéd tárgyra, amelyet Rózsa megpendített.

A leány később észrevette, hogy vendégének szeme folyton arcára van szegezve s azt mondta:

— Lássá, én is megsebesültem, a papagályom megkarmolt.

Azzal kerek állához szorította kendőjét. Tibornak úgy rémlett, mintha a kendő alá egy könnyű mosolyt rejtett s mintha e mosolyban volna egy csöpp szeretetreméltó impertinencia.

Végre távoznia kellett. A folyosón megállott, — a megoldatlan kérdések egész raja ostromolta. Zina él, a bájos álomkép testet öltött, de miért nem akar ráismerni? Amaz emlékezetes éjjel azt mondta neki a Tibor-kastély tavának partján: viszont fogjuk egymást látni és meg fogjuk egymást érteni.

Igérétének felét beváltotta, mikor fogja beváltani másik felét?

E pillanatban zongorahangok szólaltak meg odabenn, aztán megint az a dal: la biondetta!

Ah! Zina hát megelégtelte a bujósdit s most e dallal akarja visszacsalni, hogy aztán kacagva boruljon a nyakába...

A százados maga sem tudta, mit tesz, amikor már újra benyitott a szobába.

A leány csodálkozva emelkedett föl a zongora mellől.

— Zina! — kiáltotta Tibor

A leány nem futott a nyakába, hanem meghökkenve, zavartan, lángvörös arccal hátrált meg. Szeme a csengetyű gombját kereste. Aztán meggyőződhetett, hogy nincs mitől félnie, a százados megszegyenülten, alázatos magatartásban állott előtte.

— Ön rosszul van, százados úr?

— Bocsásson meg, — az a dal! — de már elmúlt...

A leány aggódva tekintett reá.

— Talán jó volna, ha értesítenők a rokonait, vagy — Zinát?

— Zinát? Tehát itt van? Ön tud róla?

— Az orvosok, az ápolók mondták, hogy lázában egyre Zinát emlegette. Nem tudom — talán a huga vagy a jegyese...

Tibor fejét rázta, valami indokolatlan keserűség lepte meg. Jó ideig elgondolkozott, aztán elszántan kérdezte:

— Kisasszony, józan eszem érdekében kérem, mondja meg: ismeri a Beppo Rozina nevet?

— Ismerem, — mondta Rózsa elcsodálkozva; — hisz a dédanyám neve!

Tibor rémülten tekintett reá, gondolatai végleg megzavarodtak.

— Szergiusz Lőrinc vette el, — folytatta a leány, — aki Mária Terézia idejében kancelláriai hivatalnok volt. Azt mondják különben, hogy nagyon hasonlítok dédanyámhoz...

— Nagyon hasonlít hozzá! visszhangozta Tibor tompa hangon.

Rózsa egy a falon függő, megbarnult képhez lépett.

— Lásd, ez az arcképe, ha pudert hintenék a hajamba, azt hihetné, hogy én vagyok. A kép azelőtt atyám tornyában függött, — valószínűleg ott látta?

A százados felszökött helyéből és a képhez lépett. A keret fején két angyal egy cartuchet emel, amelybe e szavak vannak írva;

Rozina Beppo — Venezia 1746.

Most már visszaemlékezett, hogy látta. Látta, még reá is köszöntötte poharát. Még valami jutott eszébe.

— Énekesnő volt Rozina Beppo?

— Nem tudom, meglehet, hogy édesatyám tudná megmondani.

Tibor kezdett magával félig-meddig tisztába jönni. De a dal! a dal!

Rózsa erre is készségesen megadta a választ.

— Gyermekkoromban ragadt reám, amikor atyámmal Velencében jártam. Nemrégiben, magam sem tudom, hogy miért, ismét eszembe ötlött. Valami ragadós dallama van, folyton a fülembe csengett, szinte üldözőbe vett. Gyakran szoktam dalolni, csak hogy szabaduljak tőle.... Mert a zenéről, egyedüli szórakozásomról, nagy bajaink közepett sem mondtam le.

— Úgy kell lenni, hogy akkor is dalolta, amikor a nyaralóba jöttem. Kezdem érteni!

Rózsa kérdőleg tekintett reá, ő még semmit sem értett az egészből.

A százados, aki még most sem nyerte vissza hidegvérét, nem vette észre, mekkora udvariatlanságot követett el, midőn magyarázat nélkül elbúcsózott és szobájába bicegett. Belátta, hogy nem alkalmatlankodhatik tovább is a háziaknak és hogy reá nézve is tanácsosabb, ha e titokzatos ház légköréből mielőbb távozik.

Másnap elküldött inasáért, becsomagoltatta kevés holmiját, kocsit hozatott és este búcsúlatgatásra jelentkezett a házikisasszonynál.

Rózsa kalappal fején fogadta, éppen hosszú keztyűivel babrált.

— Én is lemegyek a városba, — mondta búsan, — nincs már mit keresnem e szomorú házban. Az orvos ma végre megengedte, hogy meglátogassam szegény atyámat, — atyám egyre ön után kívánczik.

— Akkor el fogom hozzá kísélni.

A leány fejével bólintott.

— Nem mertem önt megkérni, de vártam, hogy velem jön. Köszönöm. Meglehet, hogy jelenléte megnyugtatta atyámat.

Vagy egy óra múlva becsöngettek a nyaraló-szerű épületbe.

A beteg egy barátságos szobában feküdt; már huszonnégy órája, hogy kevés megszakítással folyton aludt.

Mikor a fiatalok benyitottak hozzá, mintegy titokzatos érintésre fölriadt.

— Vigyázatok — suttozta — vigyázatok, mert kémekkel vagyok körülvéve. A világ urai féltig tölem hatalmukat és ártalmatlanná akarnak tenni... De én nevetem erőlködésüket. Én meg-

halok, de az eszme él és élni fog te benned. Tibor Ákos!

Aztán leültette maga mellé a századost és nagy tűzzel közölte vele a jövőre vonatkozó terveit, meghagyva neki, minő javításokat eszközöljön a Szíriusz szerkezetén. Tibor szórakozottan hallgatta a beteg tudós fellengős képtelenségeit. Ha hébe-korba fölpillantott, szeme találkozott Rózsa könnyes tekintetével, aki mozdulatlanul állott az ágy fejénél.

Szergiusz később ismét elálmosodott; az orvos e jelenségből egy közeledő krízisre következtetett. Rózsa letette kalapját és kijelentette, hogy atyja mellett fog virrasztani; a százados pedig úgy érezte, hogy neki sem szabad még távoznia.

Az orvos és Rózsa a beteg ágya mellett maradtak, Tibor a mellékszoba kerevetén ült. A beteg lihegése áthallatszott hozzá.

Hajnal felé Szergiusz hirtelen fölriadt mély álmából és a századost kívánta.

— Megesküdtetek már? — kérdezte.

Rózsa megütközve tekintett reá. Tibor ajkába harapott. A beteg dühösen fakadt ki.

— Ej, így vagyunk? Kicsaltad titkomat, megosztottad velem dicsőségemet s most nem akarsz elvenni a leányomat?

Az orvos egy kérlelő pillantást vetett a századosra; Tibor megértette s azt mondta:

— Nem rajtam mult, hiszen beteg voltam!

— Fogjatok kezét! — parancsolta Szergiusz kevés gondolkodás után. — Most Isten és a világ előtt eljegyezzetek egymásnak, atyai hatalmamnál fogva... Fiam, öleld meg menyasszonyodat!

A százados karjaiba zárta a leányt és ajkával könnyen megérintette haját.

Rózsa aztán vizet adott atyjának, a százados pedig ismét átment a mellékszobába. A leány kis idő múlva utána jött. Zavartan megigazította haját a tükör előtt, aztán lángvörös arccal, de bátran leült Tibor mellé.

— Szegény barátom, ön nagy keresztet vállalt magára, amikor ily szerencsétlen emberek közelébe jött, minők mi vagyunk. Megbocsát szegény atyámnak?

— Mindig áldani fogom emlékéit, — mondta Tibor komolyan.

A leány meghökkenve pillantott rá, de nem válaszolt, mintha nem akarná vagy nem merné megérteni e szavak rejtett értelmét.

Csathó Kálmán: *Blanche, avagy a szegény rokon.* Regény. Ára 7 kor. és 10% felár.

Jó ideig ültek így, mialatt a beteg odaát nyugodtan aludt. A leány is küzdött már az álomossággal, Tibor pedig figyelmesen szemlélte Rózsa arcát. Ez az arc komoly volt, okos és jóságos. A nagy szenvedések, a lemondások hosszú láncolata, amelyekből a leány eddigi élete állott, nem voltak képesek lelkének tiszta nyugalmaát megzavarni.

— Áldani fogom atyja emlékéit, — ismételte Tibor halkán, — mert neki köszönhetem életem boldogságát.

A leány most felemelte a fejét.

— Mit mond? Egy elgyötört, beteg agy ötlete... Hiszen mi nem ismerjük egymást!

— Én régóta ismerem. Mit akar? Arcára van írva, hogy jó, nem, tiszta, — én nem vagyok az, de tudnia kell, hogy ön mellett én is azzá lehetek. Rózsa zavartan nézett reá.

— Tudja, hogy nem vagyok gazdag?

A százados kicsinylő mozdulatot tett a kezével... Bánta is ő! Jól tudta, hogy a dúsgazdag családja, amelyet gyakran vérig kínzott és kétségbeejtett kalandos hóbortjaival, készségesen nyitná meg előtte szívét és pénztárcáját, ha — akár egy mesalliance árán is — józanabb életmód folytatására tökélné el magát.

Rózsanak eszébe jutott valami.

— Gondoljon arra, akit annyira szeret, gondoljon Zinára!

— Zinára gondolok. Tudja ki az? Elmondom. Egyszer — álmomban vagy ébren, az most már egyre megy — egy csodálatos mesevilágban jártam, — ott föltaláltam Zinát. Mit mondjak? Szép volt, jó, édes — mint maga. Éreztem, lelkemből mint emelkedik a fölszínre az a kevés jó tulajdonság, ami bennem még megmaradt. Ő szegény volt és alacsony származású és én meg akartam érte halni; amikor pedig sajgó szívvel visszajöttem a valóságba, megláttam önt és fölismertem önben Zinát. Térdre akartam borulni, azt akartam mondani: itt vagyok szeretlek, nem eresztelek többé! Akkor történt meg velem először, hogy gyáva voltam egy nővel szemben...

A százados, akit tüze szokatlan ékesszólásra ragadt, hirtelen elhallgatott. Most vette csak észre, hogy kezében tartja a leány kezét. Rózsa néhány eredménytelen kísérletet tett, hogy kiszabadítsa ujjait, aztán visszavetette fejét a pamlag támlányára és mozdulatlanul nézte a szoba tetejét.

— Nem vagyok babonás, — mondta Tibor halkán — de lássa, én azt hiszem, ereinkben két régóta elhalt szerelmes vére folyik, akik új életre ébredtek, hogy szerelemmel tegyék jóvá a mult szenvedéseit...

Mindketten elhallgattak. Tibor érezte, hogy a leány ujjából delejes áram ömlik át a testébe, édes lángba borítva egész valóját. Nem mert mozogni, de úgy találta, hogy boldogság volna így eltölteni az örökkévalóságot. A szoba csendjét egy óra ketyegése zavarta csak, az ablakon beáradó sápadt reggeli fény birokra kelt a lámpa fényével. Rózsa feje — mintha egy ellenállhatatlan kényszernek engedne — lassan lesiklott a kerevet támlányáról és megpihent a férfi vállán. Tibor azt hitte, hogy elnyomta az álom, — amikor azonban fölője hajolt, szeme találkozott a leány tiszta tekintetével.

(V É G E.)

Báró Rébusz.

Francillont nézték meg, színház után az egész páholy elment a vendéglőbe cigányt hallgatni. Fekete kávénál az egyik fiatal sógorasszony, akit nem minden malícia nélkül neveztek a család eszének, elszólta magát. Azt mondta:

— Annak az asszonynak igaza van!

Francillonra gondolt. (A sógorasszony különben csak egy jogos szemrehányással illethette a saját férjét: az esküvő óta rohamos hízásnak indult.)

Tamás bácsi felkapta ezt a beszéd tárgyat.

— Különös is, hogy mennyire megváltoznak az emberek az esküvő után. Egyik sem váltja be azt, amit legénykorában ígért. A tüzes, elegáns, jókedvű udvarlóból kedvetlen, lusta, hideg férj lesz. Pedig az igazi mintaférj az volna, aki ezüstlakodalmáig megmaradna olyannak, amilyen vőlegénykorában...

— Micsoda éretlen beszéd ez? — szólt közbe az elhízott sógor.

— Ismertem egy ilyen embert. Báró Rébusznak hívták, valóságos mintaférj volt.

Tamás bácsi elmondta a mintaférj történetét.

I.

Élt a régi Pest városában egy Kelemen Katica nevű polgárleány. Árva volt és hat éktelen nagy bérházat örökölt a szülei után. Nem volt már mai csirke — bocsánat! Azt akartam mondani: érett szépség volt, aki végigtáncolt már vagy hat farsangot és tucatszámra kosarazta ki a kérőket. Pedig maga is szeretett volna már férjhez menni, mert a válla szépen neki gömbölyödött, a boltosok pedig esztendőnk óta nagyságos asszonynak szólították. Hanem mint olyan leány, akinek bizonyos elméleti tapasztalatai vannak, nem bizott udvarlói egyikében sem. Tudta, hogy ezek a gavallérok fűt-fát ígérgetnek, ha aztán bekötötték a leányzó fejét, — nos, akkor kibuvik a szög a zsákból!

Egy tapasztalt barátnője azt tanácsolta Kelemen Katicának, hogy forduljon Eskinácshoz. Hogy ki volt Eskinác? Egy öreg spanyol zsidó, aki a Hermina-tér mögött lakott, egy kis zugutcában. A zsidó boltjában mindent lehetett venni. Kiszívott tajtékpipát, régi díszruhát, vasalót, ócska fegyvert, Korvin-kodexet, mahagoni szekrényt, kitömött bagolyt, olajképet, keleti szőnyeget, — szóval mindent.

Kelemen Katica elment Eskinác boltjába. Egy sötét, dohos kis boltba lépett; régi bútorbarrákók közt, fantasztikus félhomályban kuporodott az öreg spanyol. Az ókuláréjának minden lencséje akkora volt, mint egy-egy Mária Terézia-tallér. Mikor a leány elmondta Eskinácznak, hogy mi járatban van, az öreg egy nagy kulcsot akasztott le a szögről és keskeny lépcsős folyosókon végig szónélkül fölvezette a padlásraktárba.

A fal mellett álltak a férjek, zöld kendőkkel letakarva.

— Hiszen ezek nem élnek! — mondta a kisasszony.

— Föl kell őket húzni, — magyarázta Eskinác.

Volt ott egy ügyvéd, azt harmincezer forintba tartotta a zsidó. Egy huszárfőhadnagyot hatvan-ezer forintért kínált, megjegyezvén, hogy nemes ember. (Kapitány korában majd odaadja negyvenért

is.) Egy polgári bakatisztért csak harmincezer kért. Egy fiatal képviselőt kétszázötvenezerre tartott, de hozzá tette, hogy három esztendő múlva, ha majd lejárt a mandátuma, csak tizenötezer lesz az ára.

Katica kisasszonynak egyik se tetszett, valami különöset akart, valami egészen különöset.

— Szolgálhatok azzal is, de előre bocsájtom, nagyon drága.

Az öreg kinyitott egy szekrényt, a kisasszony belenézett és rögtön azt mondta:

— Ez az, amit keresek!

A szekrényben magastermetű, feltűnően elegáns férfi állott. Monoklit viselt, nem is volt már nagyon fiatal, de imponáló, megnyerő finom arca volt.

Rébusz báró, — magyarázta Eskinác, — valódi kabinetdarab. Délceg lovas, jó táncos, korszolyázó, kitűnő vívó, pompásan reprezentál, gyöngéd és figyelmes és angyali türelemmel van megáldva.

— Mi az ára? — kérdezte Kelemen Katica dobogó szívvel.

— Háromszázezer forint!

— Szentelenség! Hiszen már kopaszodik!

— Azért még húsz évi jótállást vállalok érte.

Eskinác nyugodtan becsukta a szekrényt és azt mondta:

— Meg fogja banni, ha nem veszi meg. Ilyen tökéletes férjet még nem konstruáltak; a művész, aki készítette, fölülmulta önmagát. Mondhatom, tökéletes mintaférj...

— Hát nem mind egyforma?

— A gépezete valamennyinek egyforma, de az agy hajszálfinomságú kerekecskéi közt munkaközben parányi eltérések keletkeznek, amelyek aztán befolyással vannak az egész automata működésére. Emlékszem, egyszer három férjet adtam el, mind a hármat ugyanaz a mester készítette egy minta szerint. A konsztrukcióban mégis kellett valami kis eltérésnek lenni, mert az egyik automata mindig a füstös játékszobában ült, ott az öklével verte az asztalt és azt mondta: Makk! No még egy makk! És még egy makk! A másik automata pedig, ha valahol szeszes italt látott, bort vagy pálinkát, rögtön beleöntötte a szájába. A harmadik, ha az utcán egy szobalánnyal találkozott, ott hagyta a feleségét és a szobalány után rohant...

A Magyar Lányok az egyedüli képes szépirodalmi hetilap fiatal lányok részére. Előfizetési ára negyedévre 5 korona.

— Borzasztó!

— Rébusz báró gépezetében semmiféle fogyatkozás nincs. Hat évig volt a férje egy bankár leányának és mindvégig úgy viselkedett, mint első nap. Nagyon boldogan éltek, míg az asszony tavaly meg nem halt. Utolsó szava ez volt: Eskinác becsületes ember volt!

Kelemen Katica mégis drágálta a bárót.

Másnap újra eljött Eskinácához és kérte, hogy mutassa meg neki még egyszer Rébuszt. Az öreg ravaszul mosolygott és azt mondta:

— Vegye meg a bakát! Az olcsó!

— Nem kell a vörös bajuszával!

Két hétig cigánykodtak, végre Kelemen Katica kijelentette, hogy megveszi Rébusz bárót. Már odáig volt a szerelemtől. Eskinác ekkor a következő használati utasítást adta a kisasszonynak:

— Én most fölhúzom a báró gépezetét, aztán önnek adom a kulcsot. Minden esztendőben *egyszer kell csak fölhúzni*, de azt a viláért sem szabad elmulasztani, különben nagy zavar és baj támadhat. Ma van augusztus huszadika, tehát a jövő Szent István napján fogja megint fölhúzni. Egyéb baj nem lesz vele.

Eskinác ekkor fölgombolta a báró nyakán az inget, a mellén látszó kis kulcslyukba illesztette a kulcsot és óvatosan fölhúzta. Aztán odaadta a kulcsot Kelemen Katicának, aki elálló lélegzettel figyelt az automatára. A báró először megrázkódott, majd egy csodálatos hangot hallatott: Brrrrrr! Lassan fölemelte kesztyűs kezét, begombolta nyakán az inget, szemébe nyomta a monokliját és szemügyre vette a kisasszonyt...

— Méltóságos uram, — mondta Eskinác alázatosan, — engedje meg, hogy bemutathassam önt menyasszonyának... Rébusz báró ő méltósága — Kelemen Katica kisasszony ő nagysága...

— A báró mosolyogva hajolt meg és karját nyújtotta Katicának.

RÓZSA
SZÜCSÁRUHÁZ
BUDAPEST
ANDRÁSSY UT 29

— Ha úgy tetszik, mehetünk a paphoz...

Leereszkedően bólintott Eskinácznak és a bolt előtt váró kocsijához kísérte menyasszonyát. Katica azt akarta, hogy a báró szálljon be hozzá a kocsiba, de Rébusz udvarias határozottsággal tiltakozott.

— Nem kompromittálhatom önt!

Odaintett egy bérkocsit és azt mondta:

— A plébániához!

II.

Ezeket az előzményeket — folytatta Tamás bácsi az elbeszélését — utólag báró Rébusznétől, született Kelemen Katicától hallottam. A többinek már közvetlen szemtanúja voltam.

Fiatal legény voltam, amikor ez történt és a reá következő nyarat a legendi fenyvesfürdőben töltöttem. A kis fürdőben két társaság alakult, amely halálos gyűlölettel viseltetett egymás iránt; a *comme il faut*-társaság és a *nem comme il faut*-társaság. Én, fájdalom, az előbbihez voltam kénytelen csatlakozni. Fájdalom, mondom, mert ez a társaság, amelyben két öreg nagynéném elnökölt, épp annyira unalmas volt, mint tisztességes.

Egy nap az ebédlő verandáján új fürdővendégek jelentek meg: egy kacagó szemű, gömbölyű, csinos asszony és egy monoklis előkelő úr.

— Rébusz báró és a felesége, — mondta a doktor.

Az egész fürdő lázas kíváncsisággal leste, hogy az érdekes idegenek melyik társasághoz fognak csatlakozni. Győztünk: hozzánk csatlakoztak. A báró egy nap tüzet kért tőlem a parkban, aztán beszélgetést kezdett, félóra múlva már bemutatott a feleségének. Este megkért, hogy mutassam be a két nagynénémnek és mindegyiknek egy gyönyörű rózsaszálat nyújtott át. A nénik el voltak ragadtatva, nem győzték a báró udvariasságát és gyöngédségét magasztalni.

Bevallom, engem eleintén nem annyira a báró, mint inkább a báróné érdekelt. Melegszerű, csinos asszony volt, rettenetes módon kacér. Esténként, ha szólt a zene, rendesen együtt táncoltuk a négyeseket, a báró ilyenkor egyik nénimet kérte táncra, hogy vizavi lehessen. Néha kirándulásokat rendeztünk, én a gyors lábú asszonnyal messzire előre kalandoztam, a férj pedig, kabátokkal és esernyőkkel megterhelve, a néniket kísérte.

Egy esős délután a báróék fogadóbeli lakásán voltam. Az asszonnyal ketten az ablakfülkében ültünk, a férj pedig egy karosszékből lustálkodott. Hátat fordított nekünk, szokása szerint nyugodtan szivarozott. Az asszony kurtakaru nyári pongyolát viselt. Jó ideig elnéztem gömbölyű karját, aztán vakmerően lehajoltam és megcsókoltam... A báróné nevetett, én meg a férjére pillantottam... Irgalmas Isten! A báró a szemben levő tükörből figyelmesen ránk nézett... Azt vártam, hogy tigrisként fog reám ugrani, — a báró azonban meg se moccant. Nyugodtan szívta tovább szivarját, közbe meg rejtelmes, maliciózus mosoly jelent meg ajkán.

Nekem elég volt a leckéből; masnap nem mentem el a szép asszonyhoz. Nagy meglepetésemre a báró fölkeresett a verandán. Azt hittem, hogy provokálni fog,

— Jóval idősebb vagyok önnél, — mondta, — meg fogja tehát engedni, hogy ezentúl tegezzük egymást?

Meg voltam döbbenve, meg voltam indulva. Összekoccintottuk poharainkat és kezét fogtunk; Rébusz báró egy finom, gúnyos mosolyt harapott el...

Szinte megijedtem, amikor a báró másnap megint fölkeresett és mézédés mosolyával így szólt hozzám:

— Kedves Tamás barátom, egy nagy szolgálatot kérnék tőled. A báróné délután föl akar menni a Haramia-kúthoz én azonban nem kísérhetem el, mivel fontos dolgaim vannak. Nem fogod tőle megtagadni lovagi szolgálatodat?

Bántott az a különös mosoly és zavartan dadogtam valamit.

Délután a szép asszonyt föl kísértem a rengetegbe. Egyedül! Utközben szóba hoztam előtte a férjét.

— Mintaférj! — mondta az asszony boldog mosollyal.

— Talán nem szereti a bárónét!

— Imád!

— Akkor nem értem különös modorát...

— Nem érti Rébuszt, mert rendkívüli ember... Önök, közönséges férfiak, vagy bolond módon féltékenyek, vagy sértő módon közömbösek. Rébusz sem az egyik, sem a másik. Rébusz mindig olyan, amilyennek akarom... Ha akarom: lángol, — ha akarom: jég hideg... Szóval: mintaférj!

A kirándulás különben végzetes volt reám nézve, mivel útközben összetalálkoztunk Horthay Jancsival. Ez a cigányarcu, elbizakodott verekedő, tolakodó módon hozzánk szegődött és mivel azzal akartam megbüntetni, hogy nem mutattam be az asszonynak, maga mutatta be magát.

Rébusz báróné ekkor nem úgy viselkedett, amint a legendi comme il faut-társaság tagjának viselkednie kellett volna, hanem kezét fogott Horthayval, sőt nevetve kijelentette, hogy már sok rosszat hallott felőle. Mikor az út felén voltunk, úgy vettem észre, hogy fölösleges vagyok, a báróné szívesebben hallgatta Horthay impertinenciáit, mint az én elmés bókjaimat . . .

E naptól kezdve minden megváltozott. A szép asszony nem törődött többet velem, hanem botrányos módon udvaroltatott magának Horthay Jancsival, magam pedig arra fanyalodtam, hogy a báró és a nénik hűséges kísérője lettem. Az egész fürdő a nyelvére vette a bárónét, csak a nénik — kiket Rébusz kitartó udvarlással lekenyerezett — keltek szenvedélyesen az asszony védelmére.

Sehogyssem tudtam megérteni Rébusz báró viselkedését. Nemcsak, hogy eltúrta, de egyenesen pártfogása alá vette Horthayt. Néha dühbe jöttem, néha szólni akartam a bárónak, hogy ez nem lovagias férjhez illő eljárás. Neki kötelessége volna párbajra kényszeríteni Horthayt, — én a magam részéről szívesen szekundálnék neki . . . A báró azonban ehelyett pertu lett Horthayval.

Délutánonkint néha együtt ültünk a verandán. A báró ilyenkor meglehetősen szűkszavu volt, nyugodtan szivarozott és mereven bámult a leáldozó napba, amely piros tűzpontokat rajzolt a szemére. Ilyenkor hosszan el-elnéztem különös hideg arcát, s néha megdöbbenve vettem észre, hogy valami démoni káröröm kifejezése torzítja el . . . Ha aztán megérezte a kutató pillantásomat, zavartan köhögött, mint akit tetten értek.

Szent István napján történt, hogy a báróné Horthay Jancsi és egyik comme il faut nagynénem kíséretében — aki a báróék iránti rajongásból már elefántszererekre is vállalkozott — fölrandult a hegyekbe.

A báró nem tartott velük. Délben összetalálkoztam vele a parkban; sápadt volt, mintha rosszul érezné magát és nyugtalanul tudakozódott a felesége után.

Farkas Pál: A zanzibári leány. Regény. Ára 8 kor. és 10⁰/₀ felár.

— A báróné megígérte nekem, hogy délig visszajön. Fontos dolgunk van egymással. Csak nem feledkezett meg rólam.

Nem ebédelt, hanem fel-alá járt a parkban. Én a verandáról néztem és meghökkenne vettem észre, hogy a délceg férfi — akinek minden mozdulata különben oly kimért, mintha óraműre járna — meg van törve és nehézkesen, szinte zökkenve jár.

Délután egy parasztleánnyal levelet küldött a felesége után. A leány alkonyatkor visszajött és visszahozta a levelet: az erdőkerülőktől hallotta, hogy a társaság a cseppkőbarlang felé került.

A báró ekkor már ijesztően sápadt volt.

— Talán mennél föl a lakásodra? — kérdeztem résztvevően.

— Igen — a la — lakásomra . . .

Dadogott! Karonfogva vezettem a lakás felé, már alig tudott a lábán állani. Mikor a fogadóba értünk, odakünn elsütötték a szentistvánnapi tűzijátékot és a cselédség kirohant a kertbe. Nehezen vonszoltam föl a lépcsőn, merev karja ólomsúlylyal nehezedett a vállamra.

— Bátorság, szegény barátom! Bátorság!

— Bá-bá-bá . . .

A merev arcot az a démoni káröröm torzította el . . . Az emeleten nem győztem tovább . . . Nekitámasztottam a korlátnak, hogy segítségért menjek . . . Alig ereszttem el, amikor mereven, mint egy seprűnyél, elvágódott, keresztülbukfencezett a korláton és pokoli dörömböléssel, fejfel lezuhant a lépcsőház kövezetére . . . Egy pillanattig sóbálvánnyá dermedve állottam, aztán levágtattam a lépcsőn . . . A báró ott feküdt félszegen, kicsavart kezekkel, betört koponyával . . . Irtóztató látvány volt! Kezeimet tördelve borultam mellette térdre, és ekkor láttam, hogy a széthasadt fejből apró rézkerekek, acélrugók és ezüst hengerek hullanak ki . . . A báró feje papírmáséból való volt!

Elképzelhetik meglepetésemet és szégyenemet! Én tehát egy közönséges automatával voltam pertu! A mi társaságunk, a comme il faut-társaság fényes gavallérja ostoba masina volt! Most már értettem a mintaférj különös magaviseletét!

Első gondolatom az volt, hogy a dolgot el kell simítani . . . Ha megtudja a nem comme il faut-k hada, nevetséges és óriási botrány lesz belőle . . .

Átnyaláboltam Rébusz bárót mint egy liszteszsákot és nyögve fölvittem a lakására. Odakünn azalatt rakéták puffogtak és tüzes napok sisteregtek . . . Mikor odadobtam a terhemet a diványra, észrevettem arcán a démoni káröröm megfagyott mosolyát. Óh, most már tudtam, miért röhögött mindig ez a maliciózus masina: mulatott rajtam, aki őt úrnak néztem!

E pillanatban berohant a báróné.

— A férjem! — kiáltotta.

Egy rémült pillantást vetett a báróra, majd zokogva borult le reá.

— Óh, Rébusz, Rébusz, hogy megfeledeztem rólad!

Remegő kezekkel tépte föl Rébusz nyakán az inget, aztán egy kulcsot vett ki kebléből és felhúzta, mint egy órát, elálló lélegzettel várva aztán a hatást.

A báró ekkor megmozdult. Tágra nyitotta a szemét, dühösen hadarva mondta: Brrrrrr! Aztán visszahanyatlott a diványra — vége volt!

— Meghalt! — zokogta az özvegy.

— Elromlott! — mondtam.

Az asszony kétségbeesetten vetette magát a földre és zokogva tépte a haját.

— Háromszázezer forintomba volt és most oda van: És ennek én vagyok az oka! Egy évben egyszer kellett volna csak felhúzni és én rossz asszony még azt is elmulasztottam!

Fájdalma megindító volt, vigasztalni akartam és gyöngéden mondtam neki:

— De Katica, hiszen ön vehet magának másikat! A viszonyai megengedik.

Az asszony tovább zokogott.

— Igen, vehetek magamnak, de ki tudja, milyen lesz az a másik? Hátha olyan lesz, aki öklével üti az asztalt és azt mondja: No, még egy makk! No, még egy makk! Van olyan, aki lenyeli a bort és a pálinkát és a szobaleányok után futkos! Ilyen tökéletes férjet nem kapok többet. Rébusz mintaférj volt!

*

Tamás bácsi befejezte az elbeszélését, aztán levonta belőle a tanulságot.

— Ime, ezt az egy mintaférjet ismertem életemben. Tökéletes szerkezetű férj volt és az ezüst-

lakodalma napján bizonyára még úgy működött volna, mint az eljegyzés napján — ha az asszony minden esztendőben egyszer felhúzta volna. Hanem az asszony még ezt a fáradságot is sajnálta tőle. Mert olyan az asszony, hogy a házastárs férjének lehúzza mindennap a csizmáját is, hanem a béketűrő férje kedvéért — no de hagyjuk ezt!

(Vége.)

Donna Sol.

Donna Sol!

Oly könnyen irom le ezt a nevet, pedig ha arra a fölséges, titokzatos és félelmetes fogalomra gondolok, amelyet megjelöl, szomorúság fog el. Olyan hatással van reám, mint a Halál, az Élet, az Örökkévalóság rejtelmes fogalma.

Sohasem láttam Donna Sol-t a tulajdon szememmel és hálát adok Istenemnek, hogy nem láttam. Csak a tükörképe villant föl előttem egy pillanatra és az is majd hogy meg nem vakított.

Mert emlékszem egy szegény, szegény tükörre, amely észrevétlenül ott függött valamelyik klub dohányzójának sarkában. A végzet úgy akarta, hogy Donna Sol ragyogó alakja egyszer a tükör elé lépett és a tükör ekkor maga is ragyogni kezdett, vakítóan, mint egy égitest. Aztán elvesztette a fényét örökre és én megvakult cserepeit vizsgálhattam — a bolondok házában.

Nemrégiben történt, hogy a következő levelet kaptam:

Kedves barátom!

Nem tudom, nem vagyok-e szerénytelen, ha azt hiszem, hogy futólagos ismeretségünk alatt némi rokonszenvet mutattál irántam. Ha nem csalódom föltevésemben, akkor légy szíves holnap 3—4 óra közt mostani szálláson fel-

keresni. E kérésem teljesítésétől talán boldogságom és életem függ. Lakom a Forgách-féle gyógyító intézetben.

Litvay.

Megdöbbenve tettem le a levelet... A Forgách-féle intézet idegbetegek számára — bolondok háza. Sejtelmem sem volt eddig róla, hogy a szegény Litvay ott van és nem tudtam elképzelni, hogyan került oda. Tegeztük ugyan egymást és valaha barátomnak neveztem, de azért alig tudtam róla egyebet, mint hogy jó fiu és hogy szeret jó szivarokat szívni. Az én szememben az maradt a legjellemzőbb tulajdonsága, hogy hivatott, szakértő, mondhatnám született dohányos volt.

Mert nem minden dohányos ilyen. A legtöbb ember értelem és érzés nélkül füstöl, a legtöbbnél a dohányzás csak a fiatalkori vásottság folytatása. Vannak türelmetlen és rosszízű emberek, akik a fogukkal harapják le a szivar végét, az ujjakkal megrepesztik a dohánylevelet és a hamut az asztal sarkához verik. Sőt vannak emberek, akik cigaretta-papírossal ragasztják körül a szivart... És dühbe jönnek a barbárok, ha az elkínzott szivar oldalvást ég és megmarja a nyelvüket!

Az én Litvay barátom hivatott dohányos volt, akinek a fogai közt a legrosszabb szivar is jól égett, valamint Paganini kezében a leghitványabb hegedű is szépen szólt. Ő rendszert hozott a szivarozásba és élvezetté nemesítette a rossz szokást. Különben szelid, hallgatag és intelligens arcu fiu volt, aki azelőtt fél éjszakán át ott ült a klubbeli dohányzó hintaszékén, vastag havannájából szakadatlanul kékes felleget eregetve a plafond felé.

Nemrégiben feltűnt nekem, hogy a Litvay hintaszéke üresen áll a dohányzóban. Kérdést intéztem a komornyikhoz.

— Litvay nagyságos úr már jó ideje, hogy nem jár ide... Van már egy fél éve... Azt hiszem, betegeskedik...

Sajnálkoztam a szegény fiun, aztán megfelekeztem róla. A levele megint emlékembe idézte.

Másnap kisi tettem a Forgách-intézetbe. Nem szívesen járok ilyen helyen, mert mindig kellemetlen módon eszembe jut az önkéntes mentők maliciózus jeliséje: Mindnyájunkat érhet baleset.

Az intézet jóízű nyaralóstílusban épült ház, *Uj könyv! Emőd Tamás: Pesti hegedű. Ára 7 korona és 10% felár.*

lombos kert közepén. A főorvos szívesen fogadott és a kerti pavillonba kalauzolt.

— Ott fogja találni a beteget. Nem kell tartania semmitől, mert szelid beteg...

Tényleg ott találtam Litvayt.

Vászonruha volt rajta és szalmakalap a fején. Mosolyogva jött felém és kezét nyújtott. Az arcán nem látszott semmi változás, csak a szürke szemének volt valami bánatos, ködös tekintete, mintha finom szivarfüst kavargott a pupillája előtt.

— Vártalak, — mondta. — Köszönöm, hogy eljöttél.

Leültünk és ösztönszerűen kivettem a szivartárcámat.

— Rágyujtasz? — kérdeztem.

— Köszönöm, nem! És ha meg tudod állani, arra kénelek, hogy te se gyújts rá, mert nem szenvedhetem a dohányfüstöt...

Kevés gondolkodás után elmondta, hogy miért hivatott.

— Kissé hosszadalmas leszek, de ha rövidebbre fogom, attól kellene tartanom, hogy nem értesz meg.

— Hallottad már híré a kubai Detmol-cégnek? Alkalmassint nem, mert Detmol, aki a szivargyárosok királya, csak néhány angol klubnak és egy pár udvarnak szállít... Nemrégiben megesett, hogy Detmol kubai ültetvényein oly remek dohány termelt, amelyhez foghatóról nem tudnak a szakértők. Az időjárás különös konstellációjának volt köszönhető ez a termés és meglehet, hogy ezek a konstellációk a világ végéig sohasem fognak többet így bekövetkezni. Az öreg Detmol ekkor kiválogatott a termésből egy tucat dohánylevelet és sajátkezűleg készített két szivart, azzal az utánóztatlan művészettel, amelyet soha senki sem fog tőle eltanulni.

Detmol később bevallotta, hogy amikor ezt a két szivart megteremtette, feltűmla önmagát. Az egyiket elkeresztelte Donna Sol-nak, a másikat Luná-nak.

E szivarok értéke nem is fejezhető ki pénzben. Laikus ember nem tud magának fogalmat alkotni róluk. Némileg mégis meg fogsz érteni, ha azt mondom, hogy ami Shakespeare volt az írók közt, Nagy Sándor a hódítók közt, Paganini a hegedűsök közt, ami a Mont Blanc a hegyek közt, Páris a városok közt, ami a nap és a hold az égi testek közt, az volt a Sol és Luna a szivarok közt.

Tavaly hallottam először e szivarokról, amikor az egész sajtót bejárta a hír, hogy Detmoltól, aki Nizzában töltötte a telet, ellopták a szivarok két királynőjét. Az öreg nagy díjat tűzött ki a tolvaj kézrekerítőjének, de eredmény nélkül.

Már a nyáron történt, hogy valami szívesseget tettem egy a versenyre ide rándult angol trainernek. A trainer akkor egy szivart hozott nekem hála jeléül.

— Tudom, hogy ön szereti a jó szivart és ha nem sérteném meg vele, följánlanék egyet... Azt hiszem, nagyon különös lehet... Egy jockeytől kaptam, nem tudom, hogy ő honnan szerezhette...

A szivar lepecsételt, vastag üvegcsőbe volt zárva, a derekán átkötött selyemszalagon e szót olvastam: Luna!

Térdeim inogni kezdtek, a hajam égnek meredt. Luna, a szivarok Shakespeare-ja, a szivarok Mont Blanc-ja, a szivarok égi teste, a kezem közt volt...

Elszívtam Luná-t.

Előbb egy heti diétát tartottam, aztán a káosz egy külön szobájában egyedül megvacsoráztam, megittam egy csésze fekete kávé és rágyújtottam Luná-ra. Vagy tíz szippantást tettem. Nem írhatom le, hogy mit éreztem. Valami nagy lelki megnyugvást éreztem, fizikai jóléttel párosulva. Boldog voltam, büszke és nyugodt; megneveltem, megtisztultam... Szerettem volna, ha a világ most megakadna és minden úgy maradna, amint van. Ne lenne se tél, se nyár, se éjszaka, se nappal és én itt ülhetnék mindig egyedül a különszobában és az idők végtelenségén át szívhatnám Luná-t...

Mondom: vagy tíz szippantást tehettem. Ekkor valami rettenetes csörömpölés riasztott föl ábrándozásomból... A szolga az ölembe ejtett egy csomó tárgyért... Felugrottam a helyemről és Luna kiesett a kezemből. Rémülten kaptam utána, de már késő volt: a szolga rátaaposott a cipője sarkával... Ott vergődött a cipő sarka alatt, fájdalmasan sercegve, összetiporva, szétmállva, megölve, megbecstelenítve...

Litvay e szavak után elhallgatott és két tenyerébe rejtette arcát. Később megemberelte magát és szomorú, de nyugodt hangon folytatta.

— Ha végigszívhattam volna Luná-t, most nem volna semmi bajom. A lelkivilágom egy tökéletes emlékekkel gazdagodott volna és az élvezőképeségem skálája óriás módon megnövekedett volna.

Jobb, bölcsőbb és boldogabb ember volnék ma. Így azonban csak egy rettenetes diszakkord emléke él bennem, amely folyton vad rezgésben tartja idegeimet. Mintha télen a meleg ágyból vízbe dobának és mintha ráadásul ezer kés hegyével nyikorogva végigszántának ezer porcellántányéron... Ez a félelmetes zürzavar idegeimben meg fog ölni, ha nem segítesz rajtam...

— És hogyan segíthetnék rajtad? — kérdeztem elcsodálkozva.

A beteg hosszan tekintett rám, a szemeiben csodálatos tűz égett.

— Ha megszerzed nekem Sol-t. Mert, meglehet, hogy az, aki ellopta, nem szívta még el. Keresd, kutasd, köröztesd a lapokban... Csak Sol tudná velem elfeledtetni Luná-t. Ő még dicsőbb, még fenségesebb, még magasztosabb az ikertestvérénél... Ő, csak ő adhatja nekem vissza a békét és a boldogságot...

— Talán megpróbálnád másféle szivarral? — szóltam, a zsebemben levő magyar királyiak után nyulva.

— Nem! — kiáltotta dühösen a beteg. — Utálok, megvetek minden szivart, csak Sol-t akarom, Sol-t!

A főorvos hozzánk lépett és egy sokat mondó pillantást vetett rám; én sietve búcsúztam el a betegtől. Előbb megígértem neki, hogy keresni fogom a szivarok királynőjét és ha megtalálom, elhozom neki.

A kert kapujában még egyszer visszafordultam.

A beteg fölemelte két karját a verőfényes ég felé.

— Sol-t akarom! Hozzátok nekem Solt-t!

Elszomorodva értem ki az utcára és elhatároztam, hogy nem törődöm Sol-lal. Minek is? Ha megszerezhetném Litvaynak, ami pedig nem valószínű, tíz perc alatt mégis elfüstölné. Boldogság ez? Ámbár — ha így vesszük — amit más emberek boldogságnak neveznek, az néha még annyi ideig sem ég, mint egy jóféle szivar...

(Vége.)

A titkár.

A háziasszony magához intette az inashad feketeharisnyás parancsnokát, pár szót súgott neki. Aztán egyetértő pillantást váltva férjével, a kegyelmes úrral, kecses mozdulattal fölemelkedett az asztaltól.

A grófné már nem volt fiatal asszony, csinos szemei körül már apró szarkalábak mutatkoztak, de a királyi megjelenéshez szörnyen illet mozdulatainak bájos határozottsága.

A vég zsivaj elnémult, a hosszú asztaltól visszatolták a székeket. Az inasok kitárták a szalonba vezető ajtó szárnyait.

Hanem a fiatal urak, odalenn az asztal végén, mégsem akarták abban hagyni. Széles jó kedvük kerekedett. A kis gróf oly ügyesen billegte a kendőbe csavart palackot, mintha nem is a kalksburgi jezsuita páterek, hanem Palkovics Jeanjának növendéke volna. A többiek meg hatalmasan ittak. Még a titkár is, a követségi titkár, aki bár negyvenéves volt, még mindig a fiatalok közé ültették, — noha túlságosan erősítgette, hogy nem iszik, mert sohasem szokott inni, — rendületlenül megmaradt a helyén, mint a szikla, a bajusza pedig fehér volt a pezsgőhabtól.

Ez a diplomata egy csöppet sem hasonlított Talleyrandhoz, még csak Metternichhez sem. Ha egyáltalában hasonlított valakihez, úgy az csak Bismarck lehetett. Épp oly hentesmester termetű és vastagnyaku volt, — bár másrésről az arca sokkal bizalomgerjesztőbbnek látszott a cselszövő vaskancellár arcánál. Csodálatosan vastag, párnalakú pillái alól oly bizalomgerjesztően pillantott, hogy szinte kihívta a fiatalok bizalmaskodó léhaságait . . .

A háziasszony egypár angol szót mondott fiának, de a kis gróf nem akarta megérteni. A kegyelmes úr elvből nem törődött a fiúval, ugyanis csak fogadott fiú volt. A csinos vöröshaju báróné csakhamar végett vetett a sztrájknak. Széke mögé lépett, könyökével horzsolta a kis gróf vállát.

Jöjjenek a szalonba, — mondta, — kapnak konyakot!

A Milliók Könyve a legnépszerűbb, legszebb magyar és külföldi regények gyűjteménye. Egy regény ára 1 kor. Kapható mindenütt!

A titkár kacagva erősítgette, hogy ő ugyan nem iszik konyakot, hanem a többiekre hatott a vörös bárónő jóslata.

A szalonba telepedtek.

A kegyelmes asszony némileg neheztelt és ignorálta a fiatalokat, fátyolozott hangon beszélgett barátnőivel és utánozhatatlan bájjal mozgatta hatalmas legyezőjét. A kegyelmes úr szokása szerint nem beszélgetett senkivel (különben is süket volt, akár egy tarack), hanem sóhajtvá mélyesztette túlhízott termetét egy karosszékbe és kétségségetesen tekintett körül. Csak akkor nyugodott meg és mosolygott nyájasan, amikor egy torpedóalakú szivart dugtak a szájába és egy csésze feketekávéval állítottak eléje.

A vörös bárónő a kandallónál helyezkedett el, apró poharakat osztogatva a köré telepedett fiataloknak. Legtöbbit osztott a huszárkapitánynak aki egy alacsony zsöllén ülve, a bárónő csinos lábait bámulta. A kapitányt úgy fogták el a falun átvonuló svadron elől, jóformán azt se tudták, hogy ki fia, ő meg csak homályosan sejtette, hogy kinek a konyakját issza.

— Hát a titkár úr? — kérdezte valaki.

— Igen, a titkár? Hol van a titkár? — kiáltottak a fiatalok.

Éppen most jött. Odakint merészen felpödörte a bajuszát, olyan volt, mint egy tengeri pók.

— Egy pohár konyakot, titkár úr?

— Ohó, én úgy sem iszom . . .

Már meg is itta. Az elsőt is, a másodikat is.

— No még egyet, — ugrasztotta a kis gróf. Látod, én már lenyeltem vagy négyet.

— Hja te, az más! Te teheted, hanem nekem nem szabad. Egy diplomatának mindig józannak kell lenni: különben könnyen eljár a szája. Sok minden titkot kell egy diplomatának megőriznie... Az én szám már eljárt egyszer . . .

— Ugyan? — csodálkozott a vörös bárónő.

— Persze, bárónő, különben nem volnék most szabadságon . . .

Hirtelen elhallgatott, begombolta frakkját és komor arcot vágott. Érezte, hogy ostobaságot mondott. Olyan volt, mint Bismarck, mikor aláírta a nikolsburgi békét. A többiek kacagtak, a kis gróf hamiskásan hunyorgatta a szemét és tovább itatta.

— Mondd el, hogy volt a dolog?

— Dehogyan mondom!

Hanem azért mondta . . . Nem akart beszélni, de a kíváncsian ráfordított szemek mozgásba hozták a nyelvét. Így járt ő mindig, ha felöntött a garatra. Ilyenkor tisztán érezte, hogy ő tulajdonképpen nem egy ember, hanem kettőből van összetéve. Az egyik ember, a titkár, megőrzi hivatalos józanságát és elképedve szemléli, mit mivel az a másik. A másik, a léha cimbora keresztbevett lábakkal ül kerevetén, túlhangosan beszél, szinte kiabál, a két kezét úgy mozgatja, mint a szélmalom a kerekét. A józan ember elrémül, homlokán hideg verejték gyöngyözik, amint látja, hogy körülük az urak zavartan rágiák bajszuk hegyét, a hölgyek pedig izgatottan mozgatják a legyezőjüket . . . Hanem azért az a másik nehezen forgó nyelvvel beszél tovább, mert be akarja bizonyítani, hogy ő is józan . . .

— Hogy volt az a dolog? — kérdezte a kis gróf, hamiskásan hunyorgatva a szemét.

A titkár beszélt.

— Bizony, kicsit furcsa dolög volt . . .

Azzal kezdődött, hogy egy fenséges úr meg akart nőszülni . . . Egy meklenburg-strelitzi vagy egy lippe-detmoldi, vagy egy nem tudom micsoda princeszt akart elvenni. Mielőtt megnősült, különböző dolgokat kellett rendbe hoznia . . . E különböző dolgok sorába tartozott egy szép asszony is . . .

A kegyelmes asszony, odaát a pálmásarokban, egyszerűen letette legyezőjét és fölemelte a fejét.

— Hogy hívták a szép asszonyt? — kérdezte a kapitány ártatlan arccal.

A titkár talleyrandi mosollyal mérte végig.

— Azt nem mondom meg. Mi diplomaták sohasem említünk neveket . . .

Aztán kedélyesen hozzátette: — Különben sem tudom. (Oly őszintén mondta, hogy bizvást el lehetett neki hinni.) Élég az hozzá: a szép asszony a mi követségünk területén lakott, azért bennünket biztak meg, hogy keressünk neki férjet . . .

Halálos csend uralkodott a szalonban, csak a kegyelmes úr kavarta nyugodtan a kávéját. A bárónő legyezője mögé rejtette arcát, kerek vállai lassankint olyféle mozgásba jöttek, mintha a rezgő csárdást járná.

— Találtak? — kérdezte a legyező mögül.

— Találtunk. Valami Dieppe báró nevű urat . . . A háziasszony arca halálsápadt volt.

— Derék flú volt, — folytatta a titkár, akinek

az általános érdeklődés felette hízelt. — A szép asszonynak csak egy kifogása volt ellene, azt mondta: nagyon fiatal!

— Hát a fiatalság házassági akadály? — kérdezte a kapitány.

— Persze, mert örökbe kellett fogadnia a szép asszony fiát, aki majd annyi idős volt, mint ő maga . . .

A kis gróf, aki már nem ivott, hanem elgondolkozva bámult maga elé, lassankint krétafehér lett. A rettenetes titkár kényelmesen kinyújtotta a lábát és önelégülten folytatta:

— Dieppe báró elfogadta föltételeinket. Úgy volt, hogy kap az asszonnyal egy fél milliót, meg egy Szent József-rend középkeresztet. Ha egypár évig tisztességesen viselkedik, titkos tanácsos lesz . . .

— Titkos tanácsos?

A vörös bárónő egy gyors pillantást vetett a kegyelmes úr felé, aki nyájasan mosolygott, aztán arca elé kapta a legyezőt.

— Minden rendben volt. A követ ekkor meghívta Dieppe bárót palotájába, hogy megismertesse velünk. Ez volt az első hivatalos lépés. Ekkor történt a baj. Nagyobb társaságban voltunk. Sokat ittunk . . .

— Ahá! — mondta a kapitány.

— Igen. Nekem fejembe ment a bor. Hogy esett, már nem tudom, elég az hozzá, fölemelkedtem és felköszöntöttem mondtam Dieppe báróra . . . Uram, uram, méltóságos Dieppe báró uram, szállok az úrnak! . . . üdvözöltem őt úgy a saját, mint ama hatalom nevében, amelyet képviselni szerencsénk van, hogy alkudozásainkat olyan szépen befejeztük . . .

A kapitány nevető görcsöt kapott; a kegyelmes úr, bár nem tudta, hogy miről folyik a szó, jóízűen mosolygott: a titkár is kacagott.

Aztán hirtelen elhallgatott. Megint a hivatalos ember kerekedett benne fölül. Most már olyan arcot vágott, mint Bismarck Versaillesben. Sötéten mondta:

— Azt hiszem, botrány lett belőle. Részletekre már nem emlékszem. Csak annyit tudok, hogy a házasságból nem lett semmi és hogy hathavi szabadságot kaptam . . .

— És a szép asszony nem kapott férjet? — kérdezte a kapitány, akit a dolog bolondul mulatott.

— Kapott. Valami *vén vizilovat*, de azt már nem ismerem . . .

E pillanatban a kegyelmes úr, szokása ellenére, megszólalt. Voltak emberek a társaságban, akik most hallották először a hangját. Valami csodálatos, jókedvű prüszkölést hallatott, aztán azt mondta:

— Jean, hozzon vizet. Sok hideg vizet . . .

A titkár begombolta frakkját s finom mosollyal mondta:

— Amióta ez megesett velem, azóta nem iszom többé. Soha sem iszom. Egy diplomatának nem szabad innia . . .

— Egy pohár konyakot szabad még, — vélekedett a kapitány.

— Nem bánom, — legyen. Hanem hová lettek a többiek?

A többiek időközben majd mind eltűntek a szalonból. A háziasszony hirtelen rosszul lett, barátnői hálószobájába vezették, ahol iszonyu görcsök közt kiíródott. A kis grófnak váratlanul a fejébe ment a bor. Egy revolvert keresett, hogy valakit agyonlőjjön. Barátai úgy fogták le erővel a harmadik szobában.

A szalonban, a titkáron kívül, már csak a kegyelmes úr volt, meg a kapitány. A kegyelmes úr szelíd mosollyal bámult szivarja füstjébe, a kapitány meg nem akarta otthagyni a konyakos üveget. Irtóztatón győzte az italt . . .

A titkárnak olyféle víziója volt, mintha most kávéházban ülne. Kanálával megzörgette a csészéjét.

Az inas belépett és jelentette, hogy kocsija előállott.

— Az én kocsim? Hiszen még nem vacsoráztam meg! — csodálkozott a diplomata.

Bejött a vörös bárónő. Keringőléptekben szökdel, patyolatkedvében volt, mintha valami nagy boldogság érte volna. Egypár szót sugott a kapitánynak, aki aztán karonfogta a titkárt és kivezette. A bárónő utána sietett az előszobába.

— Titkár úr, ön aranyos ember! Ön csókolni való ember! Ugy-e meglátogat az ősszel a kastélyomban? Kezet rá! hogy meglátogat.

A titkár elgondolkozott.

— Sajnálom, de nem érek rá. Őszre ismét el kell foglalnom állásomat . . .

— Dehogy nem ér rá! Bizton tudom, hogy ráér. Az ősszel is, egész télen is ráér . . .

A titkár, akiben megint felülkerekedett a hivatalos ember, begombolta frakkját, félfülére vágta a kalapját és olyan léptekkel távozott, mint egykor Bismarck a berlini kongresszusról . . . Vége.

Feuillet: „Egy szegény nő naplóját” fogja közölni a Milliók Könyve következő 87. száma. — Egy finomlelkű, sokat szenvedett asszony életét írja meg Feuillet ebben a regényében, amely asszony azon kevesek közül való, akik háttérbe tudják szorítani énjüket, leküzdik legerősebb vágyódásaikat és tudnak csak azért élni, hogy környezetüknek feláldozhassák magukat. A regény egyrészt a párisi élet forgatagában, másrészt a francia falu idillikus csöndjében lezajló halk tragédia.

HERCZEG FERENC MŰVEI

Tűz a pusztában. 3. kiadás Sajtó alatt!	K
Tilla. Hét jelenés	4—
Árva László király. Szomorujáték 4 felv.	
3. kiadás	3:50
Arany hegedű. Regény. 4. kiadás	8—
Kék róka. Színjáték. 3 felv. 5. kiadás	4—
A hét sváb. Regény. 2. kiadás	6:50
Magdaléna két élete. Regény	5—
Pogányok. Történelmi regény. 2. kiadás	12—
Lélekrablás. Regény. 2. kiadás	12—
Honszerző. Regény	8—
Napváros. Elbeszélés	8—
Szelek szárnyán. Elbeszélések	6:50
Kaland. Elbeszélések	8—
Az ezredes. Vigjáték 3 felvonásban	3:50
Éva boszorkány. Színjáték 3 felvonásban	3:50
Idegenek közt. Regény	5:50
Simon Zsuzsa. Regény	8—
Fenn és lenn. Regény	8—
Napnyugati mesék. Elbeszélések	8—
Az első fecske. Elbeszélések	6:50
Bizánc. Színmű 3 felvonásban	3:50
Andor és András. Márk L. rajzaival	6:50
Mutamur. Elbeszélés	8—
A Gyurkovics-fiúk	8—
Gyurka és Sándor	5—
A fehér páva. Kisvárosi történet	6:50
Arianna. Elbeszélés	8—
A kivándorló. Színmű 4 felvonásban	3:50
A dolovai nábob leánya Színmű 5 felv.	3:50
A három testőr. Bohózat 3 felvonásban	3:50
Az első vihar. Színmű 4 felvonásban	3:50
Honthy háza. Színmű 3 felvonásban	3:50
Ócskai brigadéros. Történelmi színmű 4 felvonásban	4—
Balatoni rege. Regényes színjáték 4 felv.	3:50
Kéz kezet mos. Vigjáték 3 felvonásban	3:50
Déryné ifjasszony. Színjáték 3 felv.	3:50

Minden könyvnél 100% felár.

Singer és Wolfner kiadása, Budapest.

MILLIÓK KÖNYVE

EDDIG MEGJELET SZÁMAI:

1. Herczeg Ferenc: A lóp virága
2. Szomaházy István: Mesék az írógép:öl
3. Farkas Pál: Egy önkéntes naplója
4. Conan Doyle: Az üldözö
5. Mikszáth Kálmán: Galamb a kalitkában
6. Pemberton: A kronstadti kém
7. Heltai Jenő: Family Hotel
8. Möller: Az aranycsináló regénye
9. Farkas Pál: Az üteg
10. Feuille: Egy szegény ifju története
11. Szomaházy István: A méltóságos asszony
12. Conan Doyle: A nábob kincse
13. Bródy Sándor: A tanítónő
14. Ohnet: Alkony
15. Herczeg Ferenc: A Gyurkovics-lányok
16. Zola Emil: Nantas
17. Szikra: Bevándorlók
18. Croker: Lady Hildegarde
19. Gábor Andor: Untauglich ur
20. Savage R. H.: Hiyatalos feleség
21. Biró Lajos: A diadalmasszony
22. Guy Chantepleure: Bonaparte ezredese
23. Szomaházy István: A méltóságos asszony lovagjai
24. Jaques Futrelle: Dolly vőlegénye
25. Pekár Gyula: Hatalom
26. D. Murray: A püspök kalandja
27. Herczeg Ferenc: A Gyurkovics-fiúk
28. Blicher Clausen: Feri bácsi
29. Bárszky István: Királytigri
30. George Sand: Leoni Leo
31. Mikszáth Kálmán: Az eladó birtok
32. Schults: Szent József csodatétele
33. Elvestad: A rejtélyes kocsi
34. Malonvay: A tartódi medvehajítás
35. Szomaházy István: Aranykód
36. Greville: Dosia
37. Farkas Pál: Kuthy Etelka
38. Turgenjeff: Tavasz hullámok
39. Vance: A sziget kincse
40. Herczeg Ferenc: Gyurkovics Milán mandátuma
41. Max Dürr: Steinhäuser ur órája
42. Schweriner: Lepecsételt parancs alatt
43. Heltai Jenő: Második feleségem
44. Salvatore Farina: Párbaj a hőmezón
45. Jókai Mór: Cigánybáró
46. Harland: A biboros burnótszelencéje
47. Mikszáth: A beszélő köntös
48. Aldrich: Prudence kisasszony
49. Krudy: Francia kastély
50. Croker: Ahol a boldogság terem
51. Bródy: Hófehérke
52. Doyle: Nilusi kaland
53. Jókai: Még sem lesz belőle tekintetes asszony
54. Hope: A zendal fogoly
55. Ambrus: A gyanu
56. Vollquartz: Az elhamarkodott vállás
57. Szomaházy: A kétszívű Pethő
58. Elinor Glyn: Három hét
59. Herczeg Ferenc: Gyurka és Sándor
60. Courths Mahier: Téved az ember
61. Mikszáth: A szelstyei asszonyok
62. Chantepleure: Huguetta kalandja
63. Nagy Endre: Mirjám
64. Conan Doyle: Az utolsó Jakobinus
65. Coppe: Henriette
66. Biró Lajos: 1913
67. Barrili: Dodero kapitány
68. Lagerlöf Selma: Egy elhagyott ház története
69. Rákosi Viktor: Téli rege
70. Courths Mahier: Akarom
71. Ferber: Mosolygó könnyek
72. Jókai Mór: Sárga Rózsa
73. Hychens: A sivatag lovagja
74. Mikszáth: A fekete kakas
75. Lehne: Egyedül
76. Hyne: Zsiványbecsület
77. Somlay: Pál testvér
78. Franzos: A boszorkány
79. Ballestrem: Kata grófnő
80. Szomaházy: Baccarat
81. Kummer: A zöld bálvány
82. Döring: A fogadás
83. Jókai: Kétszer kettő négy
84. Gunkel: Otthon nélkül
85. Stockton: Egy bohókás történet
86. Herczeg Ferenc: Sziriusz

Egy szám ára 1 korona

Előfizetési ára: 13 regény 13 korona
26 regény 26 korona

MILLIÓK KÖNYVE KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, VI. KERÜLET, ANDRÁSSY-ÚT 16. SZÁM.

Singer és Wolfner kiadása.

A szerkesztésért felelős Barta Antal.

Posner nyomda.

AZ ÚJ IDŐK

változatos, gazdag tartalmaival, művészi kivitelű képeivel a legnépszerűbb, legolvasottabb képes hetilap. Kedvezményeink ki egészítik az Új Idők magas irodalmi színvonalu közleményeit. A kettő együttvéve ki tűnő és vonzó olvasmánnyal gazdagítja a magyar családok könyvtárát. Az Új Idők előfizetési ára negyedeve 12 korona.

Kiadóhivatal: Budapest, VI. ker., Andrassy-út 16.

Herczeg Ferenc: **TILLA** Hét jelenés.

Az erős férfi és az erős nő örökké új szerelmi tragédiája, csupa tulfutott szenvedélyesség, reszkető izgalom a két szerelmes nagy mérközése. Ára 4 korona és 10% felár.

Koronás Regények

Egy korona 50 fillérért a világirodalom legszebb nagyobb regényeit olvashatja a Koronás Regényekben.

Az eddig megjelent 16 szám közül a következő számok kaphatók:

3. Szomaházy: Páratlan szerdák
4. Gunther: A texasi nábob
5. Cherbuliez: Miss Rovel
7. Conway: Paulina
8. Elinor Glyn: A szfinx
11. Michel Corday: A titokzatos szérum
12. Szomaházy: Dr. Kaposi Márta
13. Filon: Ibolya
14. Delpit: Hét év múlva
15. Burnet: A kis lord
16. Lakatos: Hamupipőke

Egy szám ára 1.50 korona.

Kapható mindenütt.

Előfizetési ára:

6 regény 9— K
12 regény 18— K

Koronás Regények kiadóhivatala,
Budapest, VI. kerület, Andrassy-út 16. sz.

LEGUJABB SZÉPIRODALMI MUNKÁK

Tormay Cecil könyvei:

Régi ház. Regény. 6. kiadás	K 14.—
Viaszfigurák. Elbeszélések	5.40

Gárdonyi Géza könyvei:

Az a hatalmas harmadik. Reg. 2. kiadás	8.—
Ábel és Eszter. Regény. 2. kiadás	8.—

Surányi Miklós könyvei:

Kantate. Regény	10.—
A szent hegy. Regény	10.—
A trianoni páva. Regény. 2. kiadás	6.—

Csathó Kálmán könyvei:

Blanche avagy a szegény rokon. Regény	7.—
Juliska néni. Elb.	6.—
A nők titka. Elb. 2. kiadás	6.—
A varju a toronyórán. Reg. 4. kiadás ...	7.50

Farkas Pál könyvei:

A zanzibári leány. Regény	8.—
Strigomius. Regény.	6.—

Emőd Tamás könyvei:

Pesti hegedű. Versek	7.—
Dicséret-dicsőség. Versek. 2. kiadás ...	7.—

Kádár Lehel könyvei:

A bagdadi vasút. Regény	K 9.—
A három galamb. Regény	6.—

Lovik Károly könyvei:

Aranykéz. Elb.	8.—
Egy elkésett lovag feljegyzései	6.50

Balla Ignác könyvei:

Anonima levelei. Regény... ..	6.—
Az ő keze. Regény. 2. kiadás	5.—

Szederkényi Anna könyvei:

A tengernek egy csöppje. Regény	6.—
Lángok, tüzek. Regény	6.—

Biró Lajos könyvei:

Marie és más asszonyok. Elb.	7.—
Huszonegy novella.	6.—
Lilla. Elb.	7.50

Krudy Gyula könyvei:

Őszi utazások a vörös postakocsin... ..	7.50
Szindbád. A feltámadás. Regény. 2. kiad.	6.—

MINDEN KÖNYVNÉL 10% FELÁR.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSAI BUDAPEST

MAGYAR LÁNYOK

KÉPES HETILAP FIATAL
LÁNYOK SZÁMÁRA

Szerkeszti TÚTSEK ANNA

ELŐFIZETÉSI DIJA:
negyedévre ... 5 korona.

Java magyar írók, jelles tollú pedagógusok szólnak meg frissen írt munkáikkal a Magyar Lányokban, hogy egyfelől szórakoztassák a magyar leányközönséget, másfelől az otthon falai közt átvegyék az iskola-nevelő szerepet. Minden évnegyedben két új regény kezdődik. A Magyar Lányok kiadóhivatala szívesen küld mutatványszámot. Előfizetni minden könyvkereskedésben lehet, vagy közvetlenül a kiadóhivatalnál Budapesten, VI., Andrassy-út 16. sz.

ELŐFIZETÉSI DIJA:
negyedévre ... 5 korona.

Mutatványszám
kiváratra
ingyen

AZ ÉN UJSÁGOM

Alapította PÓSA LAJOS
Szerkeszti GAAL MÓZES

Ezer meg ezer betű, ezer meg ezer gyermek hirdeti, hogy a magyar fiúnak, leánynak nincs kedvesebb játszótársa, barátja, szórakoztatója, tanítója Az Én Ujságomnál. Az előfizetések legcélszerűbben postautalványon a következő címre küldendők: Az Én Ujságom kiadóhivatalának, Budapest, VI., Andrassy-út 16.

A Milliók Könyvében hirdetett könyvek AZ EST könyvosztályában (Erzsébet-körut 18), valamint az összes árusítóinál kaphatók.

W Á G N E R

ORSZÁGSZERTE ELISMERT ELSŐRENDÜ MAGYAR
HANGSZER- ÉS BESZÉLŐGÉPEK NAGYÁRUHÁZA

BUDAPEST, VIII., KER., JÓZSEF-KÖRÜT 15. SZÁM.

FIÓK: RÁDALUTCA 18. TELEFON JÓZSEF 35-92.

Fuvó-trombita.

A hangverseny-trombita igen könnyen fújható, 20 primhangot és 4 kísérő akkordot foglal magában. Finom kivitelben, 12 billentyűvel, tokkal, iskolával csak 30.- és 40.- korona.

Varázsfuvola.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Varázsfuvola 20 acélhanggal és kellemes bőgőkisérlettel van ellátva. Ára tokkal, iskolával csak 25.- és 30.- korona.

Kétsoros hangverseny-harmonika.

Magas finom szekrényű, 19 fedett billentyűvel, 6 bőgővel, acélhangokkal, erős fuvóval, gyöngyházgombokkal csak 200.- korona, finomabb 250.- korona. Erős vállszalaggal.

Tölcsérszerű külső hangverseny-beszélőgép.

Gyönyörű kiállítású, rendkívül tiszta és kellemes hangú, valódi Euton tölcsérszerű külső hangverseny-beszélőgép, 200 darab tüvel 300.- koronától 1000.- koronáig. Hanglemez-újdonosságok nagy raktára.

Gítár.

Igen jó kivitelben 150.- korona, finomabb gépezettel 170.- korona. Egészen finom 200.- koronától 300.- koronáig. Nagy iskola hozzá 5.- korona. Gítártáska 35.- korona.

Mandolin.

Igen finom kiállítású kitűnő hangú, 8 huros csak 100.- korona. Jobb kivitelben 120.- koronától 200.- koronáig. Nagy iskola hozzá 5.- korona. Táská 30.- korona.

Hangverseny-beszélőgép.

E pompás kiállítású, hatalmas hangú, óriási hangversenybeszélőgép, 200 darab koncert-tüvel csak 200.- korona. Finomabb kivitelben 700.- korona.

Okarina.

Ezen új és kedvelt hangszer a fuvolához hasonló, rendkívül kellemes hangot ad. Kévszámgyakorlattal legrovidebb idő alatt képes bárki rajta játszani. Ára 4, 5 és 6 kor.tól 30.- kor.-ig. Iskola ingyen.

Művész-szájharmonika-készlet.

3 darab kisalakú »Művész-szájharmonika«, különféle hangolásban, iskolával, ajándékkal csak 25.-korona. Ugyanez finomabb kivitelben 30.- korona. Kétfoldalu 30.-, 40.- korona.

Iskolahegedű.

Kitűnő hangú, remekül kidolgozott domború »Stainer«-hegedű, tokkal, vonóval és 16 darab felszereléssel együtt csak 140.- korona. Ugyanez finomabb kivitelben francia hegedűalakú tokkal 150.- és 200.- korona.

Kérjen a saját érdekében fényképes hangszerárjegyzéket ingyen és bérmentve! Megrendeléskor előleg küldendő. — Lejátszott vagy törött hanglemezeket jó ártért megveszünk.

◊◊◊◊

Figyeljen a »WAGNER« névre, hogy máshoz be ne tévedjen.

◊◊◊◊